

TÜKETİCİ KREDİSİ İLE BAĞLANTILI SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN GEÇERLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ*

*EVALUATION OF THE VALIDITY OF INSURANCE CONTRACTS ASSOCIATED WITH CONSUMER
CREDIT*

Araştırma Makalesi

Ayşe Nur Merve YAZICI ÇAKMAK*

ÖZ

Kredi sözleşmesi ile bağlantılı sigorta sözleşmelerinin yapılabilmesi 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun m. 29'a göre kredi alanın açık talebinin olmasına bağlıdır. Bu düzenlemeye ek olarak maddede 2022 yılında yapılan değişiklik ile kredi verenin, tüketiciye sigortalı ve sigortasız kredi teklifinde bulunarak bağlantılı sigorta içeren kredi sözleşmesi yaptırmayı imkânı sağlanmıştır. Uygulamada kredi verenlerin bazen bu emredici hükümlere açıkça aykırı davrandığı bazen ise kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmelerini haksız şart ile oluşturduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra kredi alanlara tarafı oldukları sigorta sözleşmeleri hakkında gerekli bilgilendirmenin yapılmadığı durumlarla da karşılaşmaktadır. İfade edilen durumlar sonucunda bağlantılı sigorta sözleşmesinin geçerliliği tehlikeye girmektedir. Çalışmada kredi bağlantılı sigorta sözleşmesinin geçerliliği için dikkat edilmesi gereken hususlar ve bu kurallara uyulmaması hâlinde sigorta sözleşmesinin akıbeti değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: kredi sözleşmesi, sigorta sözleşmesi, haksız şart, cayma hakkı, itiraz hakkı

DOI: 10.32957/hacettepehdf.1701308

Makalenin Geliş Tarihi: 17.05.2025

Makalenin Kabul Tarihi: 11.08.2025

* Bu çalışma, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi tarafından 5-6 Mart 2024 tarihleri arasında Kırıkkale'de düzenlenen Tüketici Hukuku Sempozyumu'nda sunulan "*Kredi Sözleşmesiyle Bağlantılı Sigorta Sözleşmesinin Tüketicinin Korunması Bağlamında Değerlendirilmesi*" başlıklı sözlü bildirinin, gelen eleştiriler ve katkılar sonucunda makaleye dönüştürülmüş hâlidir.

* Dr. Arş. Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Özel Hukuk Bölümü, Medeni Hukuk Ana Bilim Dalı

E-Posta: merve.yazici@gop.edu.tr

ORCID: 0000-0001-6758-5144

Bu makale Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

ABSTRACT

According to Article 29 of the Law No. 6502 on the Protection of Consumers, the conclusion of insurance contracts linked to credit contracts is conditional upon the express request of the borrower. Additionally, with an amendment introduced in 2022, the law requires the creditor to offer the borrower both an insured and an uninsured credit option, thereby enabling the formation of a credit contract that includes ancillary insurance. In practice, creditors sometimes act in direct violation of these mandatory provisions, or alternatively incorporate the insurance contract into the credit contract through unfair terms. Furthermore, borrowers are often not provided with adequate pre-contractual information regarding the insurance contracts they are a party to. As a result, the validity of such insurance contracts may be jeopardized. This study evaluates the essential conditions for the validity of ancillary insurance contracts linked to credit contracts and examines the legal consequences arising from non-compliance with these requirements.

Keywords: credit contract, insurance contract, unfair term, right of withdrawal, right of objection

EXTENDED SUMMARY

This study examines the legal implications of insurance contracts that are associated with consumer credit contracts. It particularly focuses on the validity and enforceability of insurance policies that are frequently bundled with consumer credit by lending institutions. It analyzes these contracts in light of Turkish consumer protection laws and explores the judicial decisions that shape their legal status.

Consumer credit refers to credit extended to individuals for personal use, including housing, vehicle purchase, or general consumption needs. Often, banks or other credit institutions offer these credits together with insurance policies that aim to secure the repayment of the credit in the event of unforeseen circumstances such as death, unemployment, or disability. While this practice may serve as a financial safety net, in many cases, lenders present these insurance contracts as compulsory components of the credit contract, without ensuring that the consumer gives informed and voluntary consent.

The mandatory imposition of such insurance contracts creates significant legal concerns, especially concerning the principles of contractual freedom, transparency, and consumer autonomy. In theory, consumers should have the right to choose whether they wish to be insured, and if so, to select their preferred insurance provider. However, in practice, many consumers are not even aware that they are entering into an insurance contract when they sign a credit contract. This raises questions about the legal validity of these contracts and whether they should be considered binding.

Under Turkish law, several legal frameworks apply to such scenarios. The Turkish Code of Obligations, the Turkish Commercial Code, and the Law on the Protection of Consumers (Law No. 6502) form the core

regulatory background. These laws require clear communication and informed consent from consumers regarding the essential terms of any contract they enter into, including insurance contracts.

The Law on the Protection of Consumers emphasizes the obligation of financial institutions to provide detailed information to consumers prior to the signing of any contract. This includes the duty to inform about the nature, scope, and cost of the insurance policy. In addition, consumers must be clearly notified of their right to decline such insurance, or if accepted, their right to withdraw from the insurance contract within a specified cooling-off period.

Judicial precedents from the Court of Cassation in Turkey play a crucial role in interpreting these laws in specific cases. Courts have consistently ruled that if an insurance policy is made a *de facto* requirement for accessing credit, without obtaining the explicit and informed consent of the consumer, such policies may be deemed null and void. Moreover, if the insurance policy does not directly benefit the consumer but rather protects the lender's financial interest exclusively, this may also result in legal invalidity.

Some court decisions have gone further to affirm that banks cannot compel consumers to purchase insurance from affiliated providers. Consumers must have the freedom to compare and select from available options in the insurance market. Moreover, in cases where a consumer was inadequately informed or was misled about the need for or content of the insurance, courts have granted the right to cancel the policy retroactively and reclaim paid premiums.

The study also explores the economic implications of this practice. From a financial fairness perspective, bundling insurance policies with credit contracts may lead to unjust enrichment of financial institutions at the expense of consumers. It also distorts the insurance market by limiting competition and consumer choice.

In conclusion, the legality of insurance contracts associated with consumer credit is closely tied to the fulfillment of transparency obligations and the preservation of consumer autonomy. A legally enforceable insurance policy must be based on the consumer's informed and voluntary agreement. Any deviation from this principle undermines the contract's validity.

The current regulatory framework does offer protection for consumers, but the practical enforcement of these rights remains a challenge. Therefore, legal reforms and stricter oversight mechanisms are recommended to ensure that consumers are not forced into contractual obligations without their genuine and informed consent. Judicial decisions play an increasingly critical role in this process and demonstrate a growing tendency to prioritize consumer rights in the face of unfair contractual practices.

This study also highlights practical challenges encountered in insurance contracts linked to consumer credit. In particular, lenders sometimes pressure consumers into purchasing insurance without fully complying with legal obligations, which undermines consumer protection. Therefore, strict enforcement of disclosure duties and enhanced regulatory supervision are crucial. Moreover, raising consumer awareness through

education programs is essential. These measures can ensure more effective protection of consumer rights and prevent unfair practices in the credit and insurance sectors.

GİRİŞ

Kredi verenler tarafından uygulamada, kredi sözleşmesinin teminat altına alınması amacıyla, kredi bağlantılı sigorta sözleşmeleri kurulduğu görülmektedir. Kredi bağlantılı sigortalar bazen tüketicinin isteği dışında, bazen tüketicinin seçmediği sigorta şirketi ile bazen kredinin miktarı veya vadesi ile uyumsuz olarak yapılmaktadır. Bu ve benzeri şekilde tüketiciyi zor durumda bırakan uygulamaların önlenmesi amacıyla 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da (TKHK)¹ bazı düzenlemelere yer verilmiştir. TKHK m. 29'a göre tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısında açık talebi bulunması yahut kredi verenin sigortalı ve sigortasız teklifi bir arada sunması şartı ile kredi bağlantılı sigorta akdedilebilir. Ayrıca tüketici, istediği sigorta şirketini seçme hakkına sahiptir. Yapılan sigorta; kredinin türü, miktarı ve vadesi ile uyumlu olmalıdır.

TKHK hükümlerinin yanı sıra 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda (TTK)², 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nda (SK)³ ve Bireysel Kredilerle Bağlantılı Sigortalar Uygulama Esasları Yönetmeliği'nde (BKBSY)⁴, Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik'te (SSBY)⁵ kredi ile bağlantılı sigorta için uygulanacak bazı hükümler mevcuttur. İlgili kanunlarda aynı konuyu düzenleyen farklı hükümler bulunmaması hâlinde problem oluşmamakta ancak bazı durumlara yönelik aynı konuda farklı hükümler bulunmaktadır. Bu durumda somut olaya hangi hükmün uygulanacağını tespiti önemlidir. Kredi sözleşmesinin bir tarafını tüketicinin oluşturup oluşturmaması, kredi bağlantılı sigortanın kredi veren kuruluş tarafından sunulup sunulmaması, kredi veren kuruluşun sigorta şirketinin acentesi gibi bir konumda olup olmaması uygulanacak hükmün belirlenmesinde dikkat edilmesi gereken hususlardır.

¹ RG no: 28835, 28.11.2013.

² RG no: 27846, 14.02.2011.

³ RG no: 26552, 14.06.2007.

⁴ RG no: 29294, 13.03.2015.

⁵ RG no: 31039, 14.02.2020.

Kredi bağlantılı sigorta sözleşmesinin yapılabilmesi TKHK m. 29'daki düzenlemelere uyulması ile mümkündür. TKHK m. 29 hükmünün lafzı ve ruhu birlikte incelendiğinde, kanaatimizce düzenlemenin kredi verenler tarafından tüketiciye sigorta sözleşmesi yapılmasının şart koşulması durumuna ilişkin olduğu sonucuna varmak mümkündür. Bununla birlikte hüküm, tüketicinin kendi iradesi ile bizzat seçip tarafı olduğu veya kredi verenin bizzat rizikoyu üstlenip sigorta sözleşmesinin tarafını oluşturduğu sözleşmelere ilişkin değildir⁶.

TKHK m. 29'un kredi veren tarafından tüketiciye “yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın” ve “yaptırılamaz” ifadeleri karşısında, TKHK m. 29'a aykırı olarak yaptırılan sigorta sözleşmesi kesin hükümsüzlük yaptırımına tabidir⁷. Bununla birlikte bu hükme uyulmasının veya şeklen uyulmuş gibi görünmesinin yanı sıra kredi alan aleyhine sonuçlar meydana gelebilmektedir. Özellikle kredi sözleşmesinde haksız şart bulunması ve kredi alana karşı bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi aleyhe durumların başında gelmektedir. Somut olayda, sigorta sözleşmesine ilişkin haksız şartın unsurlarının bulunması hâlinde TKHK m. 5/2'ye göre kesin hükümsüzlükten; genel bir düzenleme olarak çeşitli kanunlarda düzenlenmiş olan cayma⁸; gerekli bilgilendirmenin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi durumunda TTK 1423/2'ye göre itiraz; SSBY m. 7'ye göre fesih ve bunların yanı sıra BKBSY m. 11'e göre yeni bir sigorta sözleşmesi yapma haklarından söz edilmesi mümkündür. Ancak bunların bazıları ile tam olarak nasıl bir hakkın tanındığı doktrinde anlaşılamamış (TTK m. 1423/2), bazıları ise Kanun ile değil de Yönetmelik ile düzenlendiği için (BKBSY m. 11) eleştiriye uğramıştır. Tüm bu düzenlemeler kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmesinin akıbeti için değerlendirilmelidir.

⁶ Aynı yönde bkz. Dilek Kabukçuoğlu Özer, *Mukayeseli Hukukta ve Uygulamada Hayat Sigortası* (2014) 117–118. Doktrindeki farklı görüşlerin değerlendirilmesi için bkz. Başlık III. A.

⁷ Aynı yönde bkz. Kabukçuoğlu Özer (n 8) 119–120.

⁸ Bkz. Başlık IV. C.

I. GENEL OLARAK

Tüketici kredilerinin teminatlı veya teminatsız olarak verilmesi mümkündür. Teminatsız bir başka ifade ile açık tüketici kredisinde kredi veren tüketiciye güvenmekte, tüketicinin kişisel taahhüdü karşılığında ona kredi vermektedir. Ancak kredi kuruluşları, kredi vermekle üstlenmiş oldukları riski azaltmak amacıyla çoğunlukla kredi alandan teminat talep ederek teminatlı tüketici kredisi vermektedir⁹. Doktrinde de kredi verenlerin kredi sözleşmesi bağlamında teminat isteme hakkının olduğu kabul edilmektedir¹⁰.

Kredi veren tarafından aynı veya şahsi birçok teminat tipinden birisinin yahut birkaçının tercih edilmesi mümkündür¹¹. Tüketici kredisinde kefalet, garanti, banka teminat mektubu gibi şahsi teminatlarla karşılaşılabilir. Özellikle kefalet, bazen tek başına bazen başka teminatlarla birlikte oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. Örneğin; taşıt kredisinde kredi veren, hem mülkiyeti muhafaza kaydıyla satış yapmakta hem de üçüncü bir kişinin kefil olmasını aramaktadır¹². Tüketici kredisinde aynı teminat türü olarak rehin veya ipotekten söz edilebilir. Kredi kuruluşu menkul üzerine rehin veya gayrimenkul üzerine ipotek koyarak verdiği krediyi teminat altına alabilmektedir¹³. Örneğin; kredi veren, krediyi konut için vermesi durumunda konut üzerine ipotek hakkı tesis etmekte, araç için vermesi durumunda araç üzerine rehin hakkı kurmaktadır¹⁴. Bunun yanı sıra kredi veren kuruluşlar, alacaklarına daha kolay kavuşmalarını sağlayacak

⁹ Şebnem Akipek, *Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi* (1999) 207; Damla Küçük, ‘Tüketiciye Yönelik Haksız Uygulamaların Önlenmesi İçin Bireysel Kredilerle Bağlantılı Sigortalar Uygulama Esasları Yönetmeliği’yle Getirilen Düzenlemelerin Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi’ (2023) 9 Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 243, 244.

¹⁰ Akipek (n 11) 309–310; Yeşim M Atamer, *Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinde Tüketicinin Korunması* (On İki Levha Yayıncılık 2016) 181–182; Küçük (n 11) 247; Şebnem Akipek, ‘Madde 29 Şerhi’ in Hakan Tokbaş and Tüzüner (eds), *Milli Şerh (National Commentary) 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi* (Aristo Hukuk Yayınevi 2016) 528.

¹¹ Akipek (n 11) 206; Sezer Çabri, *Konut Finansmanı Sözleşmeleri* (On İki Levha Yayıncılık 2010) 208; Sabih Arkan, ‘Tüketici Kredisi ve Uygulaması’ (1989) XV BATİDER 19, 25.

¹² Ergun Özsunay, *Türkiye’de Tüketici Kredileri, Tüketici Kredileri ve Batı Ülkelerindeki Uygulamaları (Panel)* (İstanbul Ticaret Odası Yayını 1992) 10–11; Mülkiyeti muhafaza kaydına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Adem Keleş, ‘Tüketici Sözleşmelerinde Teminat’ (Yüksek Lisans, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı 2015) 118 vd.

¹³ Tüketicinin konut edinme amaçlı aldığı kredide, edinilen konuta ilişkin teminatlar “Konut Finansmanı Sözleşmesi” başlığı ile 32 vd. düzenlenmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. 31.08.2025 23:19:00

¹⁴ Samim Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap Sigorta Hukuku*, vol III (On İki Levha Yayıncılık 2017) 213; Akipek (n 11) 209–210.

başka teminat yöntemlerine de başvurmaktadır. Bu yöntemlerden birisi kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmesi yapılmasıdır. Uygulamada, bir kısmı kredi konusu ile doğrudan bağlantılı olan; konut sigortası, kasko sigortası, inşa hâlindeki konut için inşaat *all risks* (bütün riskler) sigortası gibi sigortaların yapıldığına rastlanmaktadır. Buna karşılık, kredi konusundan bağımsız olan; ferdi kaza sigortası, hayat sigortası gibi farklı tür sigortaların akdedildiği de gözlemlenmektedir¹⁵.

Tüketicilerin taraf olduğu sigorta sözleşmeleri, tüketici işlemi niteliğindedir (TKHK m. 3/l)¹⁶. Sigorta ile garanti altına alınan kredi alacağında, rizikonun gerçekleşmesi ile sigortacı tarafından ödeme yapılmaktadır. Kredi veren bakımından, borcunu ödemedi acze düşen borçlunun malvarlığına gitmektense veya kefile giderek alacağı tahsil etmektense, doğrudan sigortacıya başvurmak daha avantajlıdır. Örneğin; hayat sigortası yaptırılması hâlinde kredi kullananın ölümü sonucunda, mirasçılara başvurulmadan doğrudan, sigortacıdan alacak tahsil edilebilecektir¹⁷.

Kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmesi yaptırılması, kredi verenlerin uygulamada sıkça tercih ettiği bir yöntemdir. Ancak kredi ile bağlantılı sigorta yaptırılması, tüketicinin aleyhine sonuçlar doğurabilmektedir. 6502 sayılı TKHK öncesinde sözleşme özgürlüğünün sınırlarını aşan, kredi alanların menfaatlerini zedeleyen uygulamaların olduğu görülmektedir. İfade edilen durumların önüne geçilebilmesi için TKHK m. 29 ile “Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi ile

¹⁵ Cüneyt Süzel, ‘Bireysel Kredilerle Bağlantılı Kurulan Sigorta Sözleşmeleri Mevzuatının Değerlendirilmesi’, *Sigorta Hukukunun Bazı Güncel Sorunları* (On İki Levha Yayıncılık 2017) 94–97; Keleş (n 14) 181 vd.

¹⁶ Ebru Ceylan, ‘Tüketici 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Tüketici Kredisi ve Kredi Kartı Sözleşmelerindeki Kişisel Teminatlarla İlgili Değerlendirmeler’ [2021] *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 93, 116; Neyzen Fehmi Dolar, *Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğü (TTK m. 1423)* (Seçkin Yayınevi 2023) 45 vd. Y.17. HD. T.14.06.2017 E.2016/13975 K.2017/6758 sayılı Kararı; Y.17. HD. T.05.11.2015 E. 2015/13985 K.2015/11730 K. sayılı Kararı (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 18.02.2025). Taşıma davalarının ticari dava sayılması gerektiği yönünde ve tüketici işlemlerinin bu şekilde genişletilmemesi gerektiği yönünde bkz. Sami Aksoy, ‘6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Taşıma Hukukuna Müdahalesi’ [2015] *BATİDER* 305, 311–316, 335.

¹⁷ “...banka kredileri nedeniyle, hayat sigortası yapılmış olması durumunda, bankanın poliçe limitleri dahilinde kalan kredi alacağını öncelikle sigorta şirketinden tahsil etmesi zorunludur. Bu husus, banka tarafından tüketicinin mirasçıları (halefleri) hakkında dava açılabilmesinin ön şartıdır.” Y. 13. HD. T. 10.02.2020 E. 2017 /639 K. 2020/1772 sayılı kararı (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 18.02.2025).

ilgili sigorta yaptırılmaz. Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi hâlinde, istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, kredi veren tarafından kabul edilmek zorundadır. Bu sigortanın kredi konusuyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir” hükmü getirilmiştir. Belirtilen hükme göre kredi ile bağlantılı sigorta yaptırılabilmesi için tüketicinin açık talebi aranmaktadır. Daha sonra 7392 sayılı Kanun¹⁸ ile TKHK’da değişiklik yapılmış ve kredi alanın açık talebi ile sigorta yaptırılabilmesi şartına ek olarak kredi verene “*Kredi veren, kredi bağlantılı sigorta içermeyen bir sözleşmeyi de tüketiciye teklif etmek koşuluyla kredi bağlantılı sigorta yaptırılmasını içeren bir kredi sözleşmesini tüketiciye sunabilir.*” hükmü ile kredi veren kuruluşlara önemli bir imkân sağlanmıştır. Kredi veren sigortalı ve sigortasız teklifte bulunmak şartıyla kredi ile bağlantılı sigorta teklif etme hakkı kazanmıştır. İfade edilen düzenlemelere rağmen uygulamada hükümlere gereği gibi uyulmadığı görülmektedir. Bunun sonunda yapılan sigorta sözleşmesi bazen doğrudan emredici hükümlere aykırılık nedeniyle kesin hükümsüzlük yaptırımı ile karşı karşıya kalmakta¹⁹ bazen ise haksız şart olarak değerlendirilebilmektedir. Ek olarak tüketici için gerekli bilgilendirme yükümlülüğünün hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi nedeniyle de bazen kredi bağlantılı sigorta sözleşmesinin geçerliliği tehlikeye düşmektedir. Bu duruma ilişkin fesih, cayma ve itiraz hakkının düzenlendiği bazı düzenlemeler mevcuttur.

II. TÜKETİCİ KREDİSİ İLE BAĞLANTILI SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE UYGULANACAK DÜZENLEMELER

Kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmelerine uygulanacak hükümler, çeşitli yasal düzenlemeler ve hukuki ilkelere dayanmaktadır. Bu sözleşmelerin, niteliği ve akdedilme şekline göre farklı düzenlemeler uygulama alanı bulabilmektedir. TKHK ile tüketici işlemi niteliğinde olan sigorta sözleşmeleri için birçok düzenleme getirilmiştir. Sigorta ettirenin tüketici olduğu sigorta sözleşmelerinin, TKHK m. 3/1-1’de tüketici işlemi olarak sayıldığı görülmektedir²⁰. Bunun sonucunda tüketicinin taraf olduğu sigorta sözleşmeleri

¹⁸ RG no: 31796, 01.04.2022.

¹⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Başlık IV, A.

²⁰ Sigorta ettirenin değil sigortadan yararlananın tüketici olduğu hâllerde, sigortacının sözleşme yapılırken bunu bilmesi durumunda da tüketiciyi koruyucu bazı hükümlerin uygulanması gerekebilir Samim Ünan, *Sigorta Tüketici Hukuku* (1st edn, On İki Levha Yayıncılık 2016) 6.

için uygulanacak temel kanunlardan birisi TKHK olmuştur²¹. Ayrıca sigorta sözleşmesine ilişkin sigorta ettiren yararına, TTK'da birçok emredici hüküm mevcuttur²². Özellikle sözleşmenin sona ermesi, sözleşme öncesi beyan yükümlülüğü, rizikonun gerçekleşmesi ve sigorta bedelinin ödenmesi gibi konularda TTK hükümleri önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra SK kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmelerine ilişkin genel hükümler içermektedir. Özellikle Kanun'da hüküm altına alınmış olan, sigorta şirketinin seçme hakkının sınırlandırılmayacağına ve bilgilendirme yükümlülüğüne dair düzenlemeler tüketiciler için uygulama alanı bulmaktadır²³.

Birden çok Kanun'da aynı konuya ilişkin düzenleme bulunması mümkündür. Eğer bu düzenlemeler birbirini tamamlayıcı nitelikte veya tekrar mahiyetinde ise herhangi bir problem meydana gelmemektedir. Ancak birbirinden farklı düzenlemeler mevcut ise hangisinin uygulama alanı bulacağına değerlendirilmesi gerekir. Sigorta ettirenin lehine olan hükümler tüketici için uygulama alanı bulabilir. Bir başka ifadeyle TKHK'da özel olarak farklı ve tüketici için daha lehe bir düzenleme söz konusu olduğunda kanaatimizce bu hüküm uygulama alanı bulacaktır²⁴. Ancak TKHK'da bir düzenleme mevcut değil veya TTK, SK vb. kanunlarda tüketici için daha lehe bir düzenleme mevcut ise bu kanunlardaki hükümler uygulama alanı bulacaktır²⁵.

İlgili kanunların yanı sıra krediye, sigortaya ayrıca kredi ile bağlantılı sigortaya ilişkin ayrıntılı hükümler içeren yönetmelikler mevcuttur. Kanun ile düzenlenmeyen bir hususun yönetmelik ile düzenlenmesi hukuk düzeni ile bağdaşmamaktadır. Ancak Türk hukukunda birçok hususta olduğu gibi kredi ve sigorta sözleşmeleri konusunda ayrıntılı düzenlemelerin yönetmeliklere bırakıldığı görülmektedir²⁶. Kredi ile bağlantılı sigortalar hem TKHK'da genel prensiplerle düzenlenmekte hem de BKBSY ile bu prensiplerin uygulanmasına yönelik ayrıntılı usul ve esaslar belirlenmektedir. Yönetmelik

²¹ Kabukçuoğlu Özer (n 8) 117.

²² Ünan (n 22) 2.

²³ Ünan (n 22) 3; Melda Taşkın, *Krediye Bağlı Hayat Sigortası Sözleşmesi* (On İki Levha Yayıncılık 2019) 38.

²⁴ Aynı yönde bkz. Ünan (n 22) 4; benzer yönde bkz. Süzel (n 17) 110; aksi yönde bkz. Taşkın (n 25) 40.

²⁵ Aynı yönde bkz. Ünan (n 22) 4; benzer yönde bkz. Süzel (n 17) 110; aksi yönde bkz. Taşkın (n 25) 40.

²⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ünan (n 22) 7.

bilgilendirme yükümlülüğü, teminat tutarı ve sigorta süresi, yenileme, erken ödeme hâlinde sözleşmenin durumu ve dain-i mürtehinlik gibi birçok konuda özel hükümler içermektedir. Bunun yanı sıra SSBY, sigorta sözleşmelerinin kurulması öncesinde sigortacının veya acentesinin sigorta ettireni bilgilendirme yükümlülüğüne ilişkin esasları düzenlemektedir.

Sonuç olarak, krediyle bağlantılı sigorta sözleşmeleri, çeşitli yasal düzenlemeler ve hukuki ilkelerin birlikte uygulanmasıyla şekillenmektedir. Uygulanacak hükümler, sözleşmenin taraflarının niteliği (tüketici olup olmaması), akdedilme şekli (kredi kuruluşu aracılığıyla mı yoksa bağımsız mı yapıldığı), sigorta türü (hayat, işsizlik vb.) ve sözleşmedeki özel şartlara göre değişiklik gösterebilmektedir. TKHK m. 29 bağlamında bu çalışmanın da konusunu oluşturan sigorta sözleşmesinin bir tarafını tüketicinin oluşturduğu durumlardır. Belirtilen durumda öncelikle TKHK'nın, TKHK'da hüküm bulunmaması veya diğer kanunlarda daha lehe bir hüküm bulunması halinde bu kanunların uygulanması gerektiğine işaret etmek gerekir.

III. TÜKETİCİ KREDİSİNİN SİGORTA İLE TEMİNAT ALTINA ALINMASININ ÖZEL ŞARTLARI

A. Tüketicinin Açık Talebi Olması veya Kredi Veren Sigorta İçermeyen Sözleşmeyi de Teklif Etmesi

Kredi veren kuruluşların kredi ile birlikte sigorta sözleşmesi akdettirmesi uygulamada sıkça karşılaşılan bir durumdur. Uygulamada bankalar tarafından kredi kullanımının, esasen yapılması isteğe bağlı olan sigortaların, yaptırılması şartına bağlandığı ve bu sigortaları yaptırmayan tüketicilere, bankalar tarafından kredi kullandırılmadığı görülmektedir. 6502 sayılı TKHK m. 29 düzenlemesi öncesinde kredi verenlerin sigortayı kredi verilmesinin zorunlu şartı hâline getirmesi nedeniyle, TKHK m. 29 ile tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi bağlantılı sigorta yaptırılamayacağı düzenleme altına alınmıştır. Buna göre kredi veren, tüketici açık olarak yazılı bir şekilde veya kalıcı veri saklayıcısı²⁷ yoluyla talepte

²⁷ TKHK m. 3/1-F'de "Kalıcı veri saklayıcısı: Tüketicinin gönderdiği veya kendisine gönderilen bilgiyi, bu bilginin amacına uygun olarak makul bir süre incelemesine elverecek şekilde kaydedilmesini ve değiştirilmeden kopyalanmasını sağlayan ve bu bilgiye aynen ulaşılmasına imkân veren kısa mesaj,

bulunmadıkça sigorta yapılmasını isteyemeyecektir²⁸. Hükümün gerekçesinde de kredi verenlerin sigorta yapılmasını şart koşmaları, bu durumun tüketicilerin ekonomik çıkarlarını zedelemesi, tüketicinin kredi ile bağlantılı sigorta yaptırmasının kendi talebine bağlı olması ve yapılmasını istemesi hâlinde istediği sigorta şirketini seçmesi gerektiği açıkça belirtilmektedir²⁹.

Kredi ile bağlantılı sigorta yaptırılabilmesinin tüketicinin açık talebine bağlanması, kredi verenlerin bu teminat imkanından mahrum bırakılması, kefalet ve rehin gibi teminat yolları için bir sınırlama öngörülmemişken sigorta için engeller konulması doktrinde eleştirilmektedir³⁰. Bu şekilde kısıtlayıcı düzenlemeler getirilmesi yerine sigortanın teşvik edilmesi gerektiği belirtilmektedir³¹. Bunun yanı sıra 5411 sayılı Bankacılık Kanunu³² m. 53'e göre kredi verenlerin teminat isteme hakkının bulunduğu ve teminat isteme hakkının kredi verenin alacağını geri alma hakkının uzantısı olduğu gerekçeleriyle düzenleme eleştirilmektedir³³. Ek olarak kredinin sigorta ile teminat altına alınması, tüketicileri koruyucu bir etkiye de sahiptir³⁴.

elektronik posta, internet, disk, CD, DVD, hafıza kartı ve benzeri her türlü araç veya ortamı” ifade edecek şekilde tanımlanmıştır.

²⁸ Akipek (n 12) 529; Sezer Çabri, *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi* (2. Baskı, Adalet Yayınevi 2021) 553.

²⁹ “...Uygulamada bankalar tarafından kredi verilmesi, yapılması isteğe bağlı sigortaların yaptırılması şartına bağlanmakta, bu sigortaları yaptırmayan tüketicilere bankalar tarafından kredi kullandırılmamaktadır. Ayrıca bu sigortalar tüketiciler için ek maliyetler getirmekte ve bu sigortayı yaptırmak isteyen tüketicilerin başka bir sigorta kuruluşunu tercih etmesi engellenmektedir. Bu durumda tüketicinin ekonomik çıkarları zedelenmektedir. Bu nedenle tüketicinin açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptıramayacağı, zorunlu sigortalarda veya tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi halinde, istediği sigorta şirketi ile imzaladığı poliçenin kredi veren tarafından kabul edilmek zorunda olduğuna ilişkin düzenleme yapma ihtiyacı doğmuştur...”.

³⁰ Ünan (n 16) 214; benzer yönde bkz. Küçük (n 11) 246–247.

³¹ Melek Bilgin Yüce, ‘Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Tüketici Kredileri’ (2016) 12 Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 264, 276; Sigortanın zorunlu bir çözüm olmasının daha doğru olacağı yönünde bkz. Ünan (n 16) 214.

³² RG no: 25983, 01.11.2005.

³³ Küçük (n 11) 246–247; benzer yönde bkz. Mustafa Alper Gümüş, *6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, vol I (Vedat Kitapçılık 2014) 205; Akipek (n 12) 528; Atamer (n 12) 181.

³⁴ Murat Aydoğdu, ‘Konut Finansmanı Sistemi ve Sözleşmelerinin Tüketici Hukukuna Etkileri’ (2007) 9 Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 553, 569; Süzel (n 17) 99–100; Altan Fahri Gülerce, ‘Banka Kredilerinde Tüketicilerden Tahsil Edilen Ücret ve Masrafların Tüketici Hukuku ve Sözleşme Özgürlüğü Bakımından Değerlendirilmesi’ (2015) 6 İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 87, 106; Ünan (n 22) 62.

Doktrinde TKHK m. 29 hükmündeki açık talep şartının aranacağı durumların neler olacağına ilişkin farklı görüşler mevcuttur. Hüküm, sigortanın kredi kuruluşu tarafından sunulup sunulmaması yönünden ayırım yapılarak değerlendirilmektedir³⁵. Bir görüşe göre, bu hüküm kredi verenin sigorta ettiren olduğu hâllerde uygulama alanı bulmaktadır³⁶. Ancak kredi verenin kendi menfaatini sigorta sözleşmesine konu etmesi durumunda tüketicinin açık talebinin aranması yerinde olmamaktadır³⁷. Bir diğer görüşe göre açık talep, kredi verenin sunduğu sigorta sözleşmeleri için aranır³⁸. Tüketicinin açık talebinin aranması şartının özellikle sigorta acenteliği yapan bankaları sınırlandırdığı görülmektedir. Banka, sigorta sözleşmesine yalnızca tüketicinin açık istemi bulunması hâlinde aracılık edebilecektir³⁹. Bir başka görüşe göre hükümde tüketicinin sigorta yaptırmak istememesi esas alınmakta ve tüketiciye kredi sözleşmesi ile bağlantılı sigorta sözleşmesi yapma zorunluluğu getirilememektedir⁴⁰. Hükümün gerekçesi de bunu destekler niteliktedir⁴¹. Kanaatimizce gerekçeden de yola çıkılarak bu görüşün kabulü mümkündür. Ayrıca 2022 yılında TKHK m. 29'a yapılan ekleme ile birlikte tüm hükmün birlikte değerlendirilmesi daha yerinde sonuçlar vermektedir. Bu hüküm ile kredi verene

³⁵ Taşkın (n 25) 64–66.

³⁶ Kabukçuoğlu Özer (n 8) 117–118.

³⁷ Ünan (n 22) 66.

³⁸ Atamer (n 12) 181–183. Açıkça “kredi veren krediyi sigorta yapılması koşuluna bağlayamaz” şeklinde bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak kredi bağlantılı sigorta yapılması kredi alanın açık talebine bağlandığı için, kredi verenin böyle bir zorunluluk öngörmesinin mümkün olmadığı yönünde bkz. Küçük (n 11) 247. Kredi verenin, bizzat kendisinin sigortayı sunmadığı durumlarda, sigorta sözleşmesinin yapılmasını kredinin verilmesinin ön koşulu yapabileceği yönünde bkz. Süzel (n 17) 113–115; Ünan (n 22) 66 vd.; Taşkın (n 25) 59.

³⁹ Tüketicinin açık talebi bulunması hâlinde sigorta sözleşmesi yapılabileceğinin vurgulanması yersiz görülmektedir; tüketicinin açık talebi olmaksızın sigorta sözleşmesine taraf olması mümkün değildir. Ünan (n 16) 218. Kredi verenler uygulamada tüketicinin ağızdan yazılmış matbu kredi sözleşmeleri ile sigorta yaptırarak bu düzenlemeyi ihlâl etmektedir Atamer (n 12) 183; Süzel (n 17) 94–98.

⁴⁰ Gümüş (n 35) 204; Çabri (n 30) 653; Akipek (n 12) 529. “...28.05.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6502 Sayılı TKHK'na göre artık kredi verilmesi sigorta yaptırılması şartına bağlanamayacaktır. Yeni düzenlemeye göre tüketicinin açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptırılmayacağı, zorunlu sigortalarda veya tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi halinde ise istediği sigorta şirketi ile imzaladığı poliçenin kredi veren tarafından kabul edileceği öngörülmüştür.” Bkz. Yargıtay 13. HD., 2015/31586 E. 2016/22675 K. Sayılı ve 1/12/2016 tarihli kararı. Ancak bu durumun kredi verenlerin sigorta yaptıramaması nedeniyle kredi fiyatlarını artırması sonucunu doğurması muhtemeldir Gümüş (n 35) 205 vd.

⁴¹ Gerekçeden kredi verenlerin sigorta yapılmasını zorunlu hâle getiremeyeceği yorumu yapılabilmekte ise de bu yorumun benimsenmesinin yerinde olmadığı yönünde bkz. Ünan (n 22) 66.

tüketicie sigortalı kredi sözleşmesi sunma imkânı verilmiştir. Yapılan eklemenin mefhum-u muhalifinden anlaşılmaktadır ki; TKHK m. 29 kredi verenin tüketiciye sigortalı kredi sözleşmesi sunma imkanının olanaklarına ilişkindir.

TKHK düzenlemesinin ilk hâlinde bulunmayan, eleştirilere bazı yönlerden çözüm olabilecek, kredi verenlerin sigorta teminatı isteme hakkı TKHK m. 29'da 24/03/2022 tarihinde yapılan değişiklik ile Kanun'a eklenmiştir. 7392 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda kredi ile bağlantılı sigorta yapılması, kredi verenin sigorta içeren ve içermeyen sözleşmeyi birlikte tüketiciye sunması ile mümkün duruma getirilmiştir. Değişiklik ile birlikte bu şart, TKHK m. 29/1 c. 2'ye eklenmiş ancak tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olması şartına dokunulmamıştır. Hükmün son metnine göre kredi ile bağlantılı sigorta yapılabilmesi için iki olanak mevcuttur. İlk olarak kredi alan, yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talepte bulunabilir. İkinci olarak kredi veren, kredi sözleşmesi ile birlikte sigortalı ve sigortasız kredi tekliflerini ayrı ayrı sunarak kredi ile bağlantılı sigorta yaptırabilir.

Bireysel Kredilerle Bağlantılı Sigortalar Uygulama Esasları Yönetmeliği'nde 2021 yılında yapılan değişiklik ile⁴² Yönetmelik'e de kredi kullananın açık talebi olmaksızın kredi ile bağlantılı sigorta yapılamayacağı yönünde düzenleme eklenmiştir. Ancak TKHK'ya eklenmiş olan kredi verenin sigortalı ve sigortasız kredi teklifini sunarak kredi bağlantılı sigorta yaptırabileceğine ilişkin hüküm, Yönetmelik'te mevcut değildir. Bu eksikliğin giderilmesi gerekmektedir. Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği⁴³ m. 26'da ise TKHK düzenlemesinin son hâline uyumlu şekilde kredi ile bağlantılı sigorta yapılabilmesi için mümkün olan iki hâl düzenleme altına alınmıştır.

B. Tüketicinin İsteddiği Sigorta Şirketini Seçebilmesi

Tüketici kredisi ile bağlantılı sigorta yapılabilmesinin ikinci şartı tüketicinin istediği sigorta şirketinden teminat sağlayabilmesidir. Bankacılık Kanunu m. 4/1 (u) ve

⁴² RG no: 31704, 29.12.2021.

⁴³ RG no: 29363, 22.05.2015. Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği'nde 23.09.2022 tarih 31962 sayılı Kanun ile değişiklik yapılmış ve kredi verenin sigortasız teklifi de sunarak kredi bağlantılı sigorta sözleşmesi yaptırabileceği eklenerek TKHK ile uyum sağlanmıştır.

Sigortacılık Kanunu m. 23/10 uyarınca bankaların sigorta acenteliği⁴⁴ yapması mümkündür. Kredi veren kuruluşlar çoğunlukla bankalardır. Bankaların bazılarının sigorta şirketinin iştiraki olması bazılarının sigorta acenteliği yapması uygulamada yaygındır. Bankaların yaptığı işlem karşılığında aracılık komisyonu alması gibi menfaatleri bulunmaktadır⁴⁵. Tüketici, kredi sözleşmesi yaparken hiç bilgi sahibi olmadığı, piyasa araştırması yapmadığı bir durumda sigorta sözleşmesinin tarafı olabilmektedir⁴⁶. Bankalar sigorta sözleşmesini, sigorta aracısı olduğu şirketten yaptırma konusunda ısrarcı olabilmektedir. Bu nedenle bankaların sigorta şirketini bizzat seçmesinin önüne engel konularak tüketicilerin korunması gereği hasıl olmuş ve SK m. 32/5'te bulunan tüketicinin istediği sigorta şirketini seçebilme hakkı, TKHK m. 29 ile yeniden vurgulanmıştır⁴⁷.

SK m. 32'de sigorta şirketini seçme hakkının sınırlandırılmayacağı, buna ilişkin konulan kayıtların hükümsüz olduğu öngörülmektedir. TKHK m. 29 ile de "*Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi hâlinde, istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, kredi veren tarafından kabul edilmek zorundadır*" hükmü yer almaktadır. Maddenin gerekçesinde kredi verenlerin kredi kullanılmasını sigorta yapılması şartına bağladığı, bunun tüketiciler için ek maliyetler getirdiği ve tüketicilerin başka bir sigorta kuruluşunu tercih etmesinin engellendiği belirtilmektedir. Tüketicilerin ekonomik çıkarlarının zedelenmesini engellemek amacıyla hem söz konusu sigorta işlemleri tüketicinin açık talebine bağlanmış hem de tüketicinin istediği sigorta şirketini seçebilmesi yönünde düzenleme yapılmıştır⁴⁸. Ayrıca, BKBSY m. 13'te ve Tüketici Kredisi Sözleşmeleri

⁴⁴ SK m. 2 (1) m'de "*Sigorta acentesi: Ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tâbi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimî bir surette sigorta şirketlerinin nam ve hesabına sigorta sözleşmelerine aracılık etmeyi veya bunları sigorta şirketleri adına yapmayı meslek edinen, sözleşmenin akdinden önce hazırlık çalışmalarını yürüten ve sözleşmenin uygulanması ile tazminatın ödenmesinde yardımcı olan kişiyi*" ifade eder şekilde tanımlanmıştır.

⁴⁵ Süzel (n 17) 105; Ünan (n 16) 216; Atamer (n 12) 180; Küçük (n 11) 249.

⁴⁶ Atamer (n 12) 180.

⁴⁷ Ünan (n 22) 216. Sigortacılık Kanunu m. 32 hükmü yalnızca tüketici işlemi niteliğindeki sigortalarda değil tüm sigorta sözleşmelerinde uygulanır Süzel (n 17) 104; Ünan (n 22) 67.

⁴⁸ Bu düzenlemeye rağmen kredi veren kuruluşun sigortanın belirli özellikleri taşıyan sigortacılardan yaptırılmasını talep etmesinin mümkün olduğu yönünde bkz. Ünan (n 16) 219.

Yönetmeliği (TKSY) m. 26'da kredi kullananın sigorta şirketini seçme hakkının sınırlandırılmayacağı yönünde açık kurallara yer verilmektedir.

C. Sigorta Sözleşmesinin Geri Ödenme Teminatını Sağlama Amacıyla, Meblağ Sigortalarında Kalan Borç Tutarıyla ve Vadesiyle Uyumlu Olması

Kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmesi için aranan şartlardan birisi teminat sağlama amacına, borç tutarına, vadesine uyumlu bir sigorta yaptırılmasıdır⁴⁹. TKHK m. 29/2'de yer alan bu şartın özellikle kredi veren kuruluşların, kredi bağlantılı sigorta için teklif sunması hâlinde önem kazanacağı söylenebilir⁵⁰. Sigorta sözleşmesinin, geri ödenme teminatını sağlama amacı ile uyumlu olması aranmaktadır. Örneğin; konut kredisinde kredi verenin, tüketicinin aracı için kasko sigortası yapılmasını talep etmesi hâlinde, geri ödenme teminatını sağlama amacı ile sigorta sözleşmesi arasında bir uyum bulunmamaktadır. TKHK m. 29/2'ye göre kredi ile bağlantılı meblağ sigortaları borç tutarı ve vadesi ile uyumlu olmalıdır. Kanaatimizce bu düzenlemenin sigorta sözleşmesinin kredi veren tarafından sunulması ve sigorta şirketine aracılık etmesi gibi durumlarda önem arz ettiği söylenebilir. Çünkü meblağ sigortaları açısından tüketicinin serbest olduğu ve meblağ sigortalarında çifte sigorta yasağı da söz konusu olmadığı (TTK m. 1491)⁵¹ dikkate alındığında, tüketicilerin kendilerinin sigorta şirketini seçip, seçtiği sigorta şirketi tarafından tam olarak bilgilendirildikleri noktada, hükümde bahsedilen hususlarda bir uyumsuzluk bulunsa dahi bu durum tüketici açısından önem arz etmemelidir⁵². Ancak belirttiğimiz bu noktaların herhangi birinde eksiklik mevcutsa örneğin; sigorta şirketini kendisi seçmemiş veya sigorta şirketi tarafından gerekli bilgilendirme yapılmamış ise bu durumda tüketici uyumsuzluğu ileri sürebilecektir. Ayrıca kredi verenin haksız kazanç elde etmesinin de önlenmesi gereklidir. Buna ilişkin

⁴⁹ TKHK m. 29'da 7329 sayılı Kanun ile “zarar sigortalarında kredi konusu ile...” ifadesi yerine “geri ödenme teminatını sağlama amacı ile...” şeklinde değişiklik yapılmıştır.

⁵⁰ Tüketici tarafından kendisinin isteyip yaptırdığı sigortalar için düzenlemenin anlamsız olduğu yönünde bkz. Ünan (n 22) 68.

⁵¹ “(1) Bir kimsenin hayatı bir veya birkaç sigortacı tarafından çeşitli bedeller üzerine sigorta ettirilebilir.

(2) Ödenecek bedelin lehtarın maddi menfaatinden daha fazla olduğu durumlarda, aşan kısım sigortalının lehine yapılmış sayılır.”

⁵² Aynı yönde bkz. Ünan (n 22) 68–69.

TTK m. 1491/2 hükmünün gerekçesine göre alacak miktarını aşan bir sigorta bedeli söz konusu olduğunda, aşan kısmın sigortalının lehine yapıldığı kabul edilmelidir⁵³.

TKHK m. 29 hükmüne uygun olarak BKBSY m. 10'da teminat tutarı ve sigorta süresine ilişkin düzenleme mevcuttur⁵⁴. Bu düzenleme ile sigorta tutarı ile kredi borç tutarının ve sigorta süresi ile kredi vadesinin uyumlu olması için dikkate alınması gereken usuller ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerde vade ve süreye ilişkin uyum şartının meblağ sigortaları için olduğu belirtilmektedir⁵⁵. BKBSY m. 10/1'e göre krediyle bağlantılı yapılan sigortaların kredi kalan borç tutarıyla uyumlu olmasını teminen; teminat tutarları, kredi borcunun ana parası, faizi ve diğer yükümlülükler göz önünde bulundurularak belirlenmelidir⁵⁶. Sigorta tutarları, kredi ödeme planına bağlı olarak yıllık ya da aylık gibi periyotlarla azalan şekilde düzenlenmelidir. Kredinin vadesi ile uyumlu sigortalar yapılmasına ilişkin BKBSY m. 10/2'ye göre sigorta süresi, kredinin vadesine uygun olarak belirlenmeli ve kredi süresiyle uyumlu uzun vadeli ya da yenilemeli poliçeler tercih edilmelidir. Eğer sigorta süresi kredi vadesinden farklıysa ve yenilemeli sigorta yapılıyorsa son yenileme döneminde kredi vadesinin bitimine kalan süreye göre poliçenin süresi bir yıldan kısa olacak şekilde düzenlenir. Yenilemeli poliçelerin tercih edilmesi tüketicinin aleyhine sonuçlar doğurabilir. Bunun önüne geçilebilmesi için BKBSY m. 10/3'e göre; kredi borcu belirlenen vade bitmeden önce ödenirse ya da kredi borç yapısında bir değişiklik olursa, kredi kullanan kişi kredi kuruluşu tarafından bilgilendirilmeli ve kendisinin onayı alınmalıdır. Bu durumda mevcut sigorta poliçesi aynı şartlarla devam edebilir, sona erdirilebilir ya da borç yapısındaki değişikliğe göre sigorta teminatı ve süresi yenilenebilir⁵⁷.

⁵³ Süzel (n 17) 132. TTK 1491 hükmünün yerinde olmadığı ve aşan kısmın geçersiz sayılması gerektiği yönünde bkz. Fevzi Topsoy, 'Başkasının Hayatı Üzerine Yapılan Sigorta Sözleşmelerinde Menfaat' (2015) XXXI Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 150.

⁵⁴ TKSİ m. 26'da da sigortanın geri ödenme teminatını sağlama amacıyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerektiği vurgulanmıştır.

⁵⁵ Aynı uyum şartının zarar sigortaları için de aranması gerekmektedir. Küçük (n 11) 253.

⁵⁶ BKBSY m. 11/3'te kredi bağlantılı hayat sigortalarının risk primi hesabı yapılırken gerçek veya ortalama yaş kullanılabileceği belirtilmiştir.

⁵⁷ Hayat sigortası bakımından BKBSY m. 10 düzenlemesi ile birlikte TTK m. 1491/2'nin uygulama alanı kalmadığına dair bkz. Süzel (n 17) 132.

D. Bilgilendirme Yükümlülüğünün Yerine Getirilmiş Olması

Tüketicinin korunması için en önemli hususlardan biri gerekli bilgilendirmenin yapılmış olmasıdır. Sigortacı ve aracıları için bilgilendirme yükümlülüğü, bazı kanun ve yönetmelik hükümleriyle düzenleme altına alınmıştır. Sigortacı ve kredi veren kuruluş için konu ile ilgili farklı düzenlemeler mevcuttur. Bunun yanı sıra kredi veren kuruluşun aracı olduğu ve olmadığı sigorta sözleşmelerinde bilgilendirme yükümlülüğü için başvurulacak hükümler de birbirinden ayrıdır⁵⁸. BKBSY m. 7/6'ya göre “*Kredi kuruluşunun aracı olduğu kredi bağlantılı sigortalarda 14/2/2020 tarihli ve 31039 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik kapsamında düzenlenen bilgilendirme metinleri verilmez. Kredi kuruluşunun aracı olmadığı poliçelerde Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik kapsamında işlem tesis edilir.*” şeklinde ayırım yapılmıştır.

TKHK m. 23'te ve TKSİ m. 6'da kredi verenin tüketiciyi, kredi sözleşmesi kurulmadan makul bir süre önce, belli hususlarda bilgilendirmesi gerektiği ifade edilmektedir. Ancak düzenlemede makul sürenin ne olduğu belirtilmemiştir. Bu durum keyfi uygulamaların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Tüketicie incelemek için yeterli zaman verilmediği, örneğin; müşterilere, bilgi formları ile kredi ve sigorta sözleşmelerinin aynı anda sunulması gibi sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir⁵⁹. Doktrinde makul sürenin daha net ifadelerle düzenlenmesinin (örneğin; formun müşteriye verilmesinden sonraki gün sözleşmenin yapılması gibi) faydalı olacağı belirtilmektedir⁶⁰. Biz de bu görüşe katılıyoruz.

Sigortacının bilgilendirme yükümlülüğü öncelikle SK'da dile getirilmektedir. SK m. 11'de “*Sigorta şirketleri ve sigorta acenteleri tarafından gerek sözleşmenin kurulması gerekse sözleşmenin devamı sırasında sigorta ettiren, lehdar ve sigortalıya yapılacak bilgilendirmeye ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir*” açıklaması yer almıştır. Anılan

⁵⁸ Bu farklılıkların önemli olmayan ölçüde olduğuna ilişkin bkz. Taşkın (n 25) 176.

⁵⁹ Y. 4. HD. T. 21.02.2024 E. 2022/10080, K. 2024/1846 sayılı kararı (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 15.07.2025).

⁶⁰ İsmail Kaban, S Serdar Karaca and Mustafa Gül, ‘Bireysel Müşteriler ve Bankalar Arasındaki İlişkilerde Yeni Dönem: Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği Üzerine Bir Değerlendirme’ (2016) 14 Journal of Management and Economics Research 227, 243.

hükme dayanılarak Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik⁶¹ (SSBY) yürürlüğe konulmuştur. Bunun yanı sıra genel bir hüküm olarak TTK m. 1423'te sigortacının aydınlatma yükümlülüğüne⁶² yer verilmektedir⁶³. Hükme göre sigortacı ve acentesinin sigorta sözleşmesi kurulmadan önce sigorta ettirene inceleme imkânı bulması için süre tanıyarak; haklarını, dikkat etmesi gereken hükümleri, sigorta sözleşmesine ilişkin tüm bilgileri, gelişmelere bağlı bildirim yükümlülüklerini yazılı olarak bildirmesi gereklidir. Sigortacı, sigorta ettiren adayına gerekli tüm bilgileri açıklamakla yükümlüdür⁶⁴.

Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği m. 6/1'de bilgilendirmenin içeriği ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Bilgilendirmenin içeriğine ilişkin hükümde sayılan bazı hususlar şunlardır: Kredi verenin *“sigortalı ve sigortasız teklif sunması halinde örnek ödeme planlarını”*; *“Tüketicinin yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı ile açık talebi olmaksızın krediyle ilgili sigorta yaptırılmayacağına ilişkin bilgi ve sigortaya ilişkin hizmetlerin kredi veren dışında bir sağlayıcıdan da alınabileceğine ilişkin açık bir ifade”*; *“Sigortalı ve sigortasız kredi tekliflerinin sunulması halinde kredi bağlantılı sigortaların ismi ve süresi ile yenilemeli olup olmadığına ilişkin bilgi”* vererek tüketiciyi

⁶¹ 28.10.2007 tarihli ve 26684 sayılı Yönetmelik, 14.02.2020 tarih ve 31039 sayılı Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılmıştır.

⁶² Çoğunlukla düzenlemelerde bilgilendirme yükümlülüğü kavramı kullanılırken TTK'da aydınlatma yükümlülüğü kavramı kullanılmaktadır. Kavram sorununa ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Emine Yazıcıoğlu, 'Sigortacının Bilgilendirme (Aydınlatma) Yükümlülüğü', *Sigorta Hukuku Sempozyumları* (XII Levha Yayıncılık 2018) 394. Doktrindeki farklı görüşlerin değerlendirmesi için bkz. Sevgican Aydın, *Sigorta Ettirenin Sözleşme Öncesi Beyan Yükümlülüğünün İhlali ve İhlal Halinde Sigortacının Hakları* (Seçkin Yayınevi 2018) 51. Kavramların farklı anlamları için bkz. Adem Aslan, 'Sigortacının Bilgilendirme ve Aydınlatma Yükümlülüğü' [2022] Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi 338, 340; Dolar (n 18) 73 vd.

⁶³ TTK m. 1423 ile SSBY hükümlerinin birlikte dikkate alınması gerektiği yönünde bkz. Kübra Yetiş Şamlı, 'Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğünü Düzenleyen TTK m. 1423 Hükümüne İlişkin Bazı Değerlendirmeler' (2016) 22 Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cevdet Yavuz'a Armağan III 2977, 2983.

⁶⁴ *“Kredi sözleşmesinin kurulmasından önce bankanın tüketiciyi bilgilendirme yükümlülüğü altında olduğu kabul edilmelidir. Sözleşmenin imzalandığı tarihte 73 yaşında olan tüketiciye kredi açarken kendi alacağını, menfaatleri doğrultusunda adi kefalet ya da maaştan ödeme taahhüdüyle teminat altına alırken, tüketicinin ölümü halinde eş ve çocuklarını koruyacak şekilde kredi borcunun sigortalanması konusunda bilgilendirme yapmaması hukuken korunamaz. Banka kredi hakkında bilgilendirme yükümlülüğünün yapıldığını ispat etmek zorundadır. Olayda davalı bankanın bu yönde bilgilendirmeyi yapmadığı açıktır. Bu nedenle tüketiciyi sigorta konusunda bilgilendirmediği için bankanın az da olsa kusurlu olduğu kabul edilmelidir.”* Y. 13. HD. K. 18.05.2015 E. 2014/25734 K. 2015/15910 sayılı kararı (Erişim Tarihi: 16.07.2025)

bilgilendirmesi zorunlu tutulmuştur. Bunun yanı sıra TKSİ m. 6/4'e göre bu bilgilerin bilgi formunda bulunması yeterli görülmemiş ve bilgi formu ile birlikte EK-6'da belirtilen Tüketici Kredisi Tercih Formunun da düzenlenmesi aranmıştır. Bu formun en az on dört punto büyüklüğünde ve tüketicinin tercihi ile onayını içerir olması gerekmektedir.

Kredi veren kuruluşun aracı olmadığı sözleşmeler için SSBY hükümleri uygulanır. Bilgilendirme yükümlülüğünün kapsamına ilişkin SSBY ile ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. Yönetmelik m. 5'e göre bilgilendirme yükümlülüğü sözleşme kurulmadan önce başlayıp sözleşme süresi boyunca da devam etmektedir. Bilgilendirmenin yazılı olarak yapılması esastır. Fiziki olarak karşı karşıya gelme imkânı bulunmayan hâllerde kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla bilgilendirme yapılabilir. Bilgilendirmenin çağrı merkezi veya telefon aracılığıyla sözlü yapılması da mümkündür. Ancak bunun için görüşmenin manyetik veya dijital ortamda kaydedilmiş olması gerekir. Doktrinde aydınlatma yükümlülüğüne ilişkin TTK m. 1423'te yazılı bildirim düzenlemesi mevcutken yönetmelikler ile sözlü bilgilendirme usulünün düzenlenmesi normlar hiyerarşisine aykırı olduğu gerekçesiyle eleştirilmiştir⁶⁵. Bir tarafın tüketici olduğu tüketici kredilerinde TKHK hükümlerine göre mesafeli sözleşme olarak sigorta sözleşmesinin yapılması mümkün olduğundan sözlü bilgilendirme yapılmasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır⁶⁶.

Kredi veren kuruluşun aracı olduğu kredi ile bağlantılı sigorta için bilgilendirme yükümlülüğü BKBSY ile düzenlenmiştir⁶⁷. BKBSY m. 7'ye göre kredi veren kuruluş tarafından kredi alana kredi sözleşmesi yapılmadan önce⁶⁸ bilgilendirme yazılı olarak

⁶⁵ Sevim Ceren Civan, 'Sigorta Sözleşmelerinde Sigorta Şirketinin Bilgilendirme Yükümlülüğü' (2020) 94 İstanbul Barosu Dergisi 64, 78; Yetiş Şamlı (n 65) 2990; Taşkın (n 25) 179. Bunun yanı sıra TTK ile yalnız yazılı bilgilendirme düzenlemesi öngörülmesi çağın gereklerine uyumlu olmadığı yönünde bkz. Taşkın (n 25) 179; Yetiş Şamlı (n 65) 2990 vd. TTK m. 1423'e göre Hazine Müsteşarlığı'nın (47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi m. 19'a göre Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın sigortacılık ile ilgili işlemleri Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (SEDDK) tarafından yerine getirilir. RG no: 30922, 18.10.2019) yazılı şekil dışında bilgilendirme için şekil belirleme yetkisine sahip olduğu yönünde bkz. Yazıcıoğlu (n 64) 405.

⁶⁶ Aynı yönde bkz. Taşkın (n 25) 180.

⁶⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ünân (n 16) 229.

⁶⁸ Bilgilendirmenin sigorta sözleşmesinden önce değil kredi sözleşmesinden önce yapılması yönündeki düzenlemenin eleştirisi için bkz. Taşkın (n 25) 170. Bilgilendirme yükümlülüğü sadece sözleşme

yapılmalıdır. Ancak fiziki olarak yüz yüze gelmenin mümkün olmadığı durumlarda veya işin mahiyeti gerektirdiğinde kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla veya görüşmenin kayıt altına alınması şartı ile telefon yahut çağrı merkezi üzerinden bilgilendirme yapılabilir. Bilgilendirme metninin şekli ve asgari içeriği kurum tarafından belirlenir. BKBSY m. 7/6'ya göre kredi veren kuruluşun aracı olduğu sigorta sözleşmeleri için bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

IV. KREDİ İLE BAĞLANTILI SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN GEÇERLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. Emredici Hükümlere Uygunluk Bakımından

Kredi verenin kredi için sigortayı zorunlu tutması karşısında kanun koyucu TKHK m. 29 düzenlemesini getirmiştir. Hükme göre kredi ile bağlantılı sigorta yapılabilmesi için ya tüketicinin açık talebi olmalı ya da kredi veren sigortalı ve sigortasız kredi teklifini birlikte sunmuş olmalıdır. Bu hüküm emredici niteliktedir⁶⁹ ve sözleşmenin zayıf konumunda olan tüketicinin ekonomik çıkarlarının zedelenmesini önlemek amacıyla düzenlenmiştir. TKHK m. 29 hükmü incelendiğinde kredi verenin, kredi vermek için sigorta yapılmasını zorunlu tutması emredici nitelikteki bu hükme aykırı olacaktır⁷⁰. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu (TBK) m. 27'ye göre emredici hukuk kurallarına aykırı sözleşmeler kesin hükümsüzdür.

Sigorta şirketinin seçilmesi yönünde TKHK m. 29'da tüketicinin istediği sigorta şirketini seçebileceği, SK m. 32/5'te kişilerin sigorta şirketini seçme hakkının sınırlandırılmayacağı, buna aykırı olarak konulan her türlü şartın hükümsüz olduğu açıkça düzenlenmiştir. Bu nedenle düzenlemelere aykırı olan tüketicinin istediği sigorta

kurulmadan öncesiyle sınırlı değildir, sözleşme süresince bilgilendirme yükümlülüğü devam etmektedir Mehmet Özdamar, *Sigortacının Sözleşme Öncesi Aydınlatma Yükümlülüğü* (Yetkin Yayıncılık 2009) 148.

⁶⁹ Kabukçuoğlu Özer (n 8) 117 vd.; 6502 sayılı TKHK, tüketici işlemlerine ilişkin olarak tarafların hak ve yükümlülüklerini belirlerken, kanun hükümlerinin aksinin kararlaştırılmayacağına dair açık bir hüküm içermemektedir. Ancak, bu hükümlerin taraf iradesiyle bertaraf edilebilmesi, kanunun temel amacı olan tüketiciyi koruma ilkesine aykırıdır. Bu nedenle, TKHK hükümlerinin emredici nitelikte olduğu ve taraflarca geçersiz kılınmayacağı kabul edilmelidir. TKHK hükümlerinin emredici niteliğine ilişkin bkz. Ünan (n 22) 6.

⁷⁰ SK m. 32/5 hükmünde sigorta yapılmasının zorunlu tutulduğu hâllerden söz edilmektedir. Buna göre kredi verenin, sigorta yaptırılması koşulunun, geçerli olacağı yönünde bkz. Küçük (n 11) 246.

şirketini seçmesinin önüne geçen kayıtların kesin hükümsüzlüğünden söz edilebilecektir⁷¹.

Kredi verenlerin riziko gerçekleşikten sonra kesin hükümsüzlük iddiasında bulunması durumunun ayrıca değerlendirilmesi gerekir. Tüketici hukuku hükümlerinin tüketici lehine nisbi emredici hükümler olmasının sonucu olarak hükümsüzlük iddiası yalnızca tüketici tarafından ileri sürülebilmektedir⁷². Bunun yanı sıra kredi verenlerin emredici hükümlere aykırı bir şekilde yaptırdıkları sigorta sözleşmelerinde, riziko gerçekleşikten sonra kesin hükümsüzlük savunmasında bulunmaları ayrıca hakkın kötüye kullanılması meydana getirebilir. Bu hususların da gözden kaçırılmaması gerekir⁷³.

B. Haksız Şart Bakımından

Haksız şartın tanımı ve haksız şart içeren sözleşmelerin yaptırımını TKHK m. 5 ile Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Yönetmeliği'nde düzenleme altına alınmıştır. Bunun yanı sıra TBK m. 20-25 hükümleri ile genel işlem şartları düzenlenmiştir. Genel işlem şartları ile haksız şartlar bazı noktalarda birbirinden ayrılmaktadır. TKHK hükmü sözleşmenin bir tarafının tüketici olması hâlinde uygulama alanı bulacaktır. Bu yönüyle genel işlem şartlarına göre daha dar bir alana sahiptir. TBK hükümlerinden farklı olarak TKHK'da sözleşmenin düzenleyen tarafından çok sayıda sözleşmede kullanmak amacıyla hazırlanmış olması aranmamaktadır. Bu yönüyle de haksız şartların alanı, genel işlem şartlarından geniştir⁷⁴. TKHK m. 5'e göre haksız şarttan söz edilebilmesi için sözleşme şartları, tüketiciyle müzakere edilmeden tek taraflı olarak sözleşmeye dâhil edilmiş ve dürüstlük kuralına aykırılık oluşturacak şekilde hak ve yükümlülüklerde

⁷¹ BKBSY m. 13'te "Sigorta sözleşmesine veya kredi sözleşmesine sigortanın belirli bir sigorta şirketine yaptırılmasına ilişkin konan her türlü şart hükümsüzdür." düzenlemesi mevcuttur.

⁷² Murat Aydoğdu and Nalan Kahveci, *Tüketici Hukuku Dersleri* (Adalet Yayınevi 2021) 57–58; nisbi emrediciliğe ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Fahri Erdem Kaşak, *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık* (2nd edn, On İki Levha Yayıncılık 2021) 288–290.

⁷³ Tüketici sözleşmeleri gibi zayıf tarafın korunduğu sözleşmelerde bu yaptırıma tek taraflı hükümsüzlük adı verilmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (28. Baskı, Legem Yayınevi 2023) 250 vd.

⁷⁴ Gümüş (n 35) 60; Şebnem Akipek and Murat Aydoğdu, 'Madde 5 Şerhi' in Hakan Tokbaş and Tüzüner (eds), *Milli Şerh (National Commentary) 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi* (Aristo Hukuk Yayınevi 2016) 125–126; Çabri (n 30) 121.

tüketici aleyhine dengesizlik meydana getiriyor olmalıdır⁷⁵. TKHK m. 5 özel hüküm niteliğindedir. Ancak TKHK m. 5'te düzenlenmeyen hususlar için TBK m. 20-25 hükümleri uygulanacaktır⁷⁶.

TKHK m. 5/3'e göre önceden hazırlanmış ve standart sözleşmede yer alıyor olması nedeniyle tüketici içeriğe müdahale edemiyorsa sözleşme şartı müzakere edilmemiş sayılır⁷⁷. Haksız şart niteliğinden söz edilebilmesi için müzakere edilmemenin yanı sıra sözleşmeye dâhil edilen şartlar dürüstlük kuralına aykırılık oluşturacak şekilde hak ve yükümlülüklerde tüketici aleyhine dengesizlik doğurmalıdır. Buna ilişkin değerlendirme yapılırken sözleşme bütün olarak değerlendirilmelidir. Taraflar başka hükümler ile menfaat dengesini sağlıyor da olabilir⁷⁸. Sözleşmenin bütününe bakıldığında dengenin kurulduğu tespit edilebiliyorsa sözleşme şartları haksız şart niteliğini yitirebilir⁷⁹. Dengesizliğin tespitinde bir görüşe göre tüketiciyi koruyucu hükümlerin amacı dikkate alınmalıdır⁸⁰. Bir başka görüşe göre koyulan şartın meydana getirdiği dengesizliğin önemli oransızlıkta olması aranmamalıdır⁸¹. Haksız şart değerlendirilmesi esasen mahkemeler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bunun için birinci aşamada genel hükümlere göre yürürlük denetimi, ikinci aşama da ise içerik denetimi yapılmaktadır. Yürürlük denetiminde standart şartların bir bütün olarak sözleşmeye dâhil edilip edilmediğine bakılır. Tüketicieye genel işlem koşullarının varlığı konusunda uyarıda bulunulması yeterli değildir. Tüketicinin tüm sözleşme sayfalarını paraflamış olması, şartlar üzerine müzakere edildiği anlamına gelmez⁸². İçerik denetiminde özellikle tüketicinin çıkarlarının adil bir biçimde dengelenip dengelenmediğine bakılır. Mahkeme,

⁷⁵ Aydın Zevkliler and Çağlar Özel, *Tüketicinin Korunması Hukuku* (Seçkin Yayınevi 2016) 122; Akipek and Aydoğdu (n 76) 139 vd.; Çabri (n 30) 216 vd.; Gümüş (n 35) 61 vd.

⁷⁶ Eren (n 75) 228; Gümüş (n 35) 73; Ece Ayça Kitiz Eker, *Tüketici Kredisi Sözleşmelerinin Kuruluşu ve Geçerlilik Şartları* (Yetkin Yayıncılık 2020) 118; Akipek and Aydoğdu (n 76) 129.

⁷⁷ Hükümün eleştirisi için bkz. Ünan (n 22) 36; Gümüş (n 35) 62.

⁷⁸ Yeşim M Atamer, *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılması Sorunu Çerçevesinde Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi* (Beta Yayıncılık 2001) 212.

⁷⁹ Akipek and Aydoğdu (n 76) 158.

⁸⁰ Çabri (n 30) 220.

⁸¹ Akipek and Aydoğdu (n 76) 147.

⁸² Akipek and Aydoğdu (n 76) 151.

haksız şartın unsurlarını taşıyan sözleşmelerde yer alan haksız şart hükümlerinin kesin hükümsüzlüğüne karar vermektedir⁸³. TKHK m. 5/2'ye göre sözleşmeyi düzenleyenin, kesin hükümsüz sayılan şartlar olmasaydı sözleşmeyi yapmayacağını ileri sürmesi mümkün değildir, buna göre kısmi hükümsüzlükten söz edilebilir⁸⁴. Sözleşme şartlarının tüketicinin anlayabileceği şekilde açık ve anlaşılır bir dille yazılması gerekir. Açık ve anlaşılır yazılmayıp birden çok anlama gelen hükümler, yorum denetimine tabi tutularak TKHK m. 5/4'e göre tüketicinin lehine düzenleyenin aleyhine yorumlanır.

Kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmesinin haksız şart oluşturup oluşturmadığının değerlendirilmesinde TKHK öncesi ve sonrasının ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. THKH m. 29 düzenlemesi öncesinde Yargıtay ve doktrinde kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmelerinin haksız şart olmadığı yönünde değerlendirme yapılmaktadır. Banka tarafından kredi ile bağlantılı sigorta yapılmasının zorunlu tutulduğu olayda, Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2013/924 E., 2013/4474 K. sayılı 26/2/2013 tarihli kararında kredi ile bağlantılı sigorta yaptırılmasının hem bankanın hem de tüketicinin lehine olduğu, bu nedenle haksız şart olarak değerlendirilemeyeceğini öngörmüştür⁸⁵. Doktrinde tüketici aleyhine dengesizlik oluşup oluşmadığı noktasında tüketici ile müzakere edilmemiş olsa dahi kredi ile bağlantılı sigorta yapılmasının tüketicinin de faydasına olduğu ve bu nedenle tüketici aleyhine bir sonuç doğurmadığı belirtilmektedir⁸⁶.

TKHK düzenlemesi sonrasında Yargıtay ve doktrinde haksız şart noktasında değerlendirmelerin farklı bir noktaya evrildiği görülmektedir. Kredi ile bağlantılı sigorta

⁸³ Abdulkerim Yıldırım, 'Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağının Bazı Maddelerine İlişkin Değerlendirmeler' (2013) 17 Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1015, 1029; Mehmet Akçaal and Alper Uyumaz, '6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Hükümlerine (m.1-16) İlişkin Bir İnceleme' (2013) 4 İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 241, 253; Osman Açıkgoz, '6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un Haksız Şartlarla İlgili Getirdiği Yenilikler' (2015) 21 Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 805, 819.

⁸⁴ Aydoğdu and Kahveci (n 74) 363; Gümüş (n 35) 73.

⁸⁵ YHGK, T. 04.03.2015 E. 2014/13-111 K. 2015/886 sayılı kararı. "Taraflar açısından sözleşme hükümlerinin yerine getirilmesi esas olup, bu düzenlemenin haksız şart niteliğinde olduğunun da kabulüne olanak yoktur." YHGK, T. 17.01.2019 E. 2017/571 K. 2019/25 sayılı kararı. Yargıtay'ın aynı yönde kararları için bkz. Başak Baysal, 'Tüketici Kredisi (TKHK m. 22-31)' in Murat İnceoğlu (ed), *Yeni Tüketici Hukuku Konferansı* (XII Levha Yayıncılık 2015) 322-323, dp. 123.

⁸⁶ Atamer (n 80) 181; Gülerce (n 36) 106; Çabri (n 13) 238-239; farklı yönde bkz. Gümüş (n 35) 204.

yapılabilmesi için TKHK m. 29 ile getirilen kredi alanın açık talebinin aranması veya kredi verenin sigortalı ve sigortasız teklifi sunması şartlarının, taraflar arasında müzakerenin gerçekleştirilmesini sağlamaya yönelik olduğu söylenebilir. Bu şartların sağlanmaması emredici hükümlere aykırılık nedeniyle kesin hükümsüzlük oluşturur⁸⁷. TKHK m. 29 düzenlemesi sonrasında Yargıtay 13. HD., 2015/31586 E. 2016/22675 K. Sayılı ve 1/12/2016 tarihli kararında önceki karardan bahsetmiş, TKHK düzenlemesi ile birlikte artık tüketicinin açık talebi olmaksızın kredi bağlantılı sigorta yaptırılmayacağını ifade etmiştir. Doktrinde de TKHK m. 29'daki müzakere edilme şartını sağlamadan yapılacak kredi bağlantılı sigorta sözleşmelerinin emredici hükme aykırılık nedeniyle kesin hükümsüzlüğünden söz edileceği ve haksız şart değerlendirmesi yapılmayacağı belirtilmiştir⁸⁸. TKHK m. 29 düzenlemesine rağmen hâlen haksız şart değerlendirmesi yapan yazarlar da mevcuttur⁸⁹.

TKHK m. 29 düzenlemesine göre kredi bağlantılı sigorta yapılabilmesi için kredi alanın yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı ile açık talebinin bulunması aranmaktadır. Bu kapsamda haksız şart değerlendirmesinde müzakere edilme şartının incelenmesi gereklidir. Tüketicinin bizzat kendisinin yazılı bir belge ile bağlantılı sigortayı talep ettiği veya buna yönelik kısa mesaj, elektronik posta⁹⁰ göndererek sigorta yapılmasını istediği durumlarda, tüketicinin müzakere edilmediği iddiasında bulunması zor görünmektedir. Bu düzenleme uyarınca, kredi verenlerin tüketiciye “Kredi hayat sigortası yaptırmak istiyorum” gibi ifadeler içeren belgeleri imzalatarak sigorta sözleşmesi kurmaları mümkün olmadığından, bu tür durumlarda sigorta şartının tüketiciyle müzakere edilmeden sözleşmeye dâhil edildiği de söylenemez. Bunun yanı sıra TKHK m. 29

⁸⁷ TKHK hükümlerinin emredici niteliğine ilişkin bkz. Ünan (n 22) 6. Tüketici hukukunun nisbi emredici karakterine ilişkin bkz. Aydoğdu and Kahveci (n 74) 57–58.

⁸⁸ Taşkın (n 25) 71–72.

⁸⁹ Tüketicinin sigorta sözleşmesine zorlanması durumunda haksız şarttan söz edileceği yönünde bkz. Çabri (n 30) 552, dp. 3; yazar daha önceki eserinde, konut finansmanı sözleşmesinde bazı sigortaların yapılmasını haksız şart olarak değerlendirmemektedir. Çabri (n 13) 238–239.

⁹⁰ TKHK m. 3'te kalıcı veri saklayıcısı “Tüketicinin gönderdiği veya kendisine gönderilen bilgiyi, bu bilginin amacına uygun olarak makul bir süre incelemesine elverecek şekilde kaydedilmesini ve değiştirilmeden kopyalanmasını sağlayan ve bu bilgiye aynen ulaşılmasına imkân veren kısa mesaj, elektronik posta, internet, disk, CD, DVD, hafıza kartı ve benzeri her türlü araç veya ortamı” ifade edecek şekilde tanımlanmıştır.

düzenlemesine göre kredi verenin sigortalı ve sigortasız teklifini içeren bir belge sunması hâlinde kredi ile bağlantılı sigorta yaptırmayı mümkündür. Tüketici ile bu hususlar üzerine görüşülmeden sigorta yükümlülüğü yüklenmiş olmasının önüne geçilmesi amacıyla, Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği'nde bilgi formu ile birlikte EK-6'da belirtilen Tüketici Kredisi Tercih Formunun da düzenlenmesi aranmıştır. Anılan formun en az on dört punto büyüklüğünde ve tüketicinin tercihi ile onayını içerir olması gerekmektedir. Belirtilen şekil şartlarına uygun olarak sunulmuş bir teklif sonucunda yaptırılan kredi bağlantılı sigorta sözleşmesi için de müzakere edilmeme unsurunu taşıdığından söz etmek güçtür. Bu nedenle kanaatimizce, mevcut düzenleme ile kredi bağlantılı sigorta şartlarının tüketiciyle müzakere edilmeden sözleşmeye dâhil edilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Belirtilen şartlarla yapılmayan sözleşmeler için tüketici kesin hükümsüzlük iddiasında bulunabilir. Ancak uygulamada tüketicinin el yazısıyla yazılı ve açık beyanı bulunmasına rağmen sigorta sözleşmesini tam olarak özgür iradesi ile yaptığını söylemek her zaman mümkün değildir. Kredi verenlerin matbu bir metni tüketiciye vererek el yazısıyla bunu yazdırması istenebilmekte ve kredi ihtiyacı olan kişinin tam olarak sonuçlarını bilemediği, yeterince bilgilendirilmediği bir sözleşmenin tarafı olması sağlanmaktadır⁹¹. Mevcut yazılı belge bulunması nedeniyle tüketicilerin haksız şart savunmasında bulunması da güçleşmektedir. Tüm bunların önüne geçilebilmesi için TKHK m. 29 hükmü uygun bir yaptırımla desteklenmelidir⁹².

Haksız şartın bilgilendirme yükümlülüğüyle bağlantılı olarak da değerlendirilmesi gerekir. Sözleşmenin zorunlu içeriğine dâhil bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi hâlinde haksız şart değerlendirmesi yapılabilecektir⁹³. Bilgilendirme formunda bulunması gereken hususların yer alması müzakere edilme şartını sağlamak için yeterli değildir. Tüketici ile müzakere edilerek anlaşma sağlanmamışsa bu

⁹¹ Kredi veren kuruluşlar, uygulamada tüketicinin ağızdan yazılmış matbu kredi sözleşmeleri ile sigorta yaptırmak suretiyle, ilgili mevzuat hükümlerini dolanmakta ve düzenlemenin amacına aykırı hareket etmektedir. Atamer (n 12) 183; Süzel (n 17) 94–98.

⁹² Örnek niteliğinde metinler için ve benzer yönde bkz. Süzel (n 17) 115–117.

⁹³ Sema Aydın, 'Tüketici Hukukunda Bağlı Kredi Sözleşmeleri' (Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı 2024) 114–115; Eski TKHK döneminde konut finansmanı için ön bilgilendirme eksikliğinin esaslı olmasının geçersizlik doğuracağına dair bkz. Çabri (n 13) 126–127; basit bilgilendirme hatalarının TKHK m. 4/1'e göre giderilebileceğine dair bkz. Baysal (n 87) 298.

hükümlerin haksız şart olarak ileri sürülmesi mümkün olacaktır⁹⁴. Gerekli müzakerenin yapılmamış olması nedeniyle tüketici o şartlar altında kabul etmeyeceği bir sözleşmeye muhatap olmuş olabilir. Bununla birlikte sigorta sözleşmelerinin içeriği devletçe hazırlanan genel ve özel sigorta şartlarından oluşur. Buna rağmen devletçe hazırlanan bu sözleşme içeriğinde TKHK bakımından haksız şartın unsurları mevcutsa yine de ortada haksız şart vardır demek mümkündür⁹⁵.

TBK'ya göre bilgilendirme yükümlülüğünün ihlâli hâlinde genel işlem koşulları değerlendirmesi yapılacak iken sigorta sözleşmesi için TTK m. 1423/2 hükmü ile bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi hâli itiraz sebebi olarak düzenlenmiştir. Aydınlatma yükümlülüğü olarak düzenlenen hükme göre gerekli aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi hâlinde sigorta ettiren on dört gün içinde itiraz edebilir⁹⁶. Etmemesi durumunda mevcut şartlarla sözleşme kurulmuş olur. Bir görüşe göre TTK m. 1423/2 hükmü genel işlem şartlarındaki yürürlük denetimine istisna teşkil edecek mahiyette bir hükümdür⁹⁷. Bir başka görüşe göre TTK m. 1423/2 gereğince on dört günlük süre içerisinde itiraz hakkının yerine getirilmemesi hâlinde bu şartlarla kurulan sözleşme için haksız şart değerlendirmesi yapılabilecektir⁹⁸. Kanaatimizce kredi alanın tüketici olduğu işlemlerde kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmesine ilişkin sözleşmenin zorunlu içeriğine dâhil bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi hâlinde haksız şartın unsurları değerlendirilmelidir. Ancak burada bilgilendirme formunda yer alan hususların kanuni düzenlemeye uygun olup olmadığı, uygun değil ise tüketicinin aleyhine düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmalıdır.

⁹⁴ Aydın (n 95) 115. “ölüm ile kredi borcunun tamamının muaccel olacağına ilişkin sözleşme hükmü haksız şart niteliğindedir. ... 6502 sayılı kanunun 28. maddesi hükmüne göre birbirini izleyen en az iki taksitin belirlenerek ödenmesi, aksi halde bakiye tüm taksitlerin muaccel olacağı uyarısını taşıyan ve 30 gün süreli ihtarname gönderilmesi gerekir.” Antalya BAM, 3. HD. T. 07.04.2017 E. 2017/273 K. 2017/267 sayılı kararı (Erişim Tarihi: 24.04.2025).

⁹⁵ Rayegân Kender, *Türkiye’de Hususi Sigorta Hukuku* (14th edn, On İki Levha Yayıncılık 2014) 291; Ünan (n 22) 30–31.

⁹⁶ İtiraz kavramından ne anlaşılması gerektiği konusunda doktrindeki görüşler için bkz. Dolar (n 18) 203 vd.

⁹⁷ Taşkın (n 25) 90–91.

⁹⁸ Elit Meviza Demirkol, ‘Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Sigorta Sözleşmelerine Etkisi’ (Yüksek Lisans, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı 2020) 65.

Kanaatimizce sözleşmenin içeriğine dâhil bilgilendirme yükümlülüğünün ihlâlini oluşturan hususlar, haksız şartın unsurlarını bünyesinde barındırıyorsa bu sözleşme TKHK m. 5/2 uyarınca kesin hükümsüzdür⁹⁹.

C. Cayma Hakkı Bakımından

Genel olarak sigorta sözleşmelerinden caymaya ilişkin bazı kanunlarda hükümler mevcuttur¹⁰⁰. SK, TTK ve TKHK'daki hükümlerin yanı sıra kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmesinden cayma hakkına ilişkin bazı yönetmeliklerde de özel düzenlemeler bulunmaktadır. Tüm bu düzenlemeler incelendiğinde bazılarının birbiriyle uyumlu olduğu bazılarının ise tam bir uyum için de olmadığı görülmektedir. Özellikle kanunlarda bulunmayan düzenlemelerin, yönetmelik ile düzenlenmesi normlar hiyerarşisine aykırılık nedeniyle doktrinde eleştirilmektedir¹⁰¹.

TKHK m. 49'da "*fınavsal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmeler*" başlığı ile içerisinde sigorta sözleşmelerinin de bulunduğu, mesafeli sözleşmelere ilişkin düzenleme mevcuttur. TKHK m. 49/4'te mesafeli sözleşmelere ilişkin cayma hakkı düzenlenmiştir. Hükme göre tüketici on dört gün içinde cayma hakkını kullanabilir¹⁰². Bundan başka, tüketici kredilerinde kredi kullananın TKHK m. 24 uyarınca da kredi sözleşmesinden cayma hakkı vardır. Bu takdirde krediyle bağlantılı sigorta sözleşmesi de (kredi veren bakımından) anlamını yitirmiş olacaktır. İfade edilen hükümler emredici niteliktedir¹⁰³ ve kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmesinde sigorta ettiren şartları bulunması hâlinde tüketici olarak bu hükümlere göre cayma hakkını kullanabilir. Bu emredici hükümlere

⁹⁹ Aynı yönde bkz. Aydın (n 95) 114–115; Demirkol (n 100) 64–65. Basit bilgilendirme hatalarının TKHK m. 4/1'e göre giderilebileceğine dair bkz. Baysal (n 87) 298.

¹⁰⁰ Barış Günay, *Sigorta Hukuku* (Seçkin Yayınevi 2023) 265; Özdamar (n 70) 357 vd.

¹⁰¹ BKBSY m. 11 ile kredi kullanana 1 ay içinde sigorta sözleşmesini yeni bir sigorta sözleşmesi ile değiştirerek öncekini sonlandırma hakkı verilmiştir. Doktrinde bu hakkın cayma hakkı olduğu belirtilmektedir. Atamer (n 12) 183; Süzel (n 17) 119. Kanunda olmayan bu düzenlemeye Yönetmelik'te yer verilmesi eleştirilmektedir. Süzel (n 17) 125–126; Ünan (n 22) 80.

¹⁰² Ayrıca sigorta ettirenin, sözleşmenin taksitle satış niteliğine sahip olması hâlinde TKHK m. 18'e göre, işyeri dışında kurulan sözleşme niteliğine sahip olması durumunda TKHK m. 47'ye göre cayma hakkını kullanabileceğine ilişkin bkz. Ünan (n 16) 239–240.

¹⁰³ TKHK hükümlerinin emredici niteliğine ilişkin bkz. Ünan (n 22) 6. Tüketici hukukunun tüketici lehine nisbi emredici özelliği için bkz. Aydoğdu and Kahveci (n 74) 57–58.

aykırı hükümler sözleşmede yer alsa dahi hükümsüzdür¹⁰⁴. Ancak sigorta sözleşmelerinde cayma hakkına ilişkin TKHK m. 49/5-5'e göre, TKHK'dan daha lehe bir düzenleme mevcutsa tüketici cayma hakkını buna göre kullanır.

TTK m. 1489 ile hayat sigortalarında cayma hakkı düzenlenmiş, TTK m. 1510/2 ile kaza sigortalarında ve TTK m. 1519'da hastalık sigortalarında, hayat sigortalarına ilişkin hükümlere atıf yapılmıştır. TTK m. 1489'da düzenlenmiş olan hayat sigortalarında cayma hakkına ilişkin hüküm, kredi ile bağlantılı hayat sigortaları için uygulama alanı bulmaktadır. Buna göre sigortacı tarafından cayma hakkına ilişkin bilgilendirme yapılmış ise on beş gün içinde, eğer bilgilendirme yapılmamışsa ilk primin ödenmesinden itibaren bir ay içinde sigorta ettiren cayma hakkını kullanabilir¹⁰⁵. Cayma hakkının sigorta ettirene açıkça izah edilmiş olması gerekir. Bilgilendirmenin yapıldığını, sigortacı ispat etmelidir. Bunun yanı sıra TTK m. 1489/2'ye göre TTK m. 1430 hükmü saklıdır. Belirtilen hüküm genel bir hükümdür. Kredi ile bağlantılı mal sigortaları için bu hüküm uygulanabilecektir. TTK m. 1430/3'e göre sigorta ettiren, sigortacının sorumluluğu başlamadan önce, kararlaştırılan primin yarısını ödeyerek sözleşmeden cayabilir. Hükme göre, cayma hakkının kullanılabilmesi için sigortacının sorumluluğunun başlamamış olması gerekir. Bu nedenle sigortacının sorumluluğu başladıktan sonra, TKHK m. 49 hükmüne gidilmesi mümkündür¹⁰⁶. Anılan hükümler ve TKHK hükümleri birlikte değerlendirilmeli ve somut olaya göre lehe olan cayma hakkı düzenlemesi uygulama alanı bulmalıdır¹⁰⁷. Bu hükümler de sigorta ettiren aleyhine değiştirilemeyen emredici nitelikte hükümlerdir¹⁰⁸.

¹⁰⁴ Sigorta ettirenin, rehin hakkı sahibi kredi verene sözleşmeyi ayakta tutacağına ilişkin verdiği taahhüdün geçerli olduğu yönünde bkz. <https://sigortacigazetesi.com.tr/kredi-baglantili-sigortalarda-cayma-fesih-ve-ayrilma-1/> (Erişim Tarihi: 12.04.2025).

¹⁰⁵ TKHK m. 49'un mu yoksa TTK m. 1489'un mu daha lehe olduğu somut olaya göre değerlendirilmelidir. Taşkın (n 25) 388; Süzel (n 17) 125.

¹⁰⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. Süzel (n 17) 123.

¹⁰⁷ Aynı yönde bkz. Taşkın (n 25) 387-388.

¹⁰⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. <https://sigortacigazetesi.com.tr/kredi-baglantili-sigortalarda-cayma-fesih-ve-ayrilma-1/> (Erişim Tarihi: 14.04.2025). TKHK hükümlerinin emredici niteliğine ilişkin bkz. Ünan (n 22) 6; Aydoğdu and Kahveci (n 74) 57-58.

D. İkinci Bir Sigorta Yapma Hakkı Bakımından

Kanun düzenlemelerindeki cayma hakkının yanı sıra BKBSY m. 11 ile kredi kullanan 1 ay içinde sigorta sözleşmesini yeni bir sigorta sözleşmesi ile değiştirerek öncekini sonlandırma hakkı verilmiştir. Doktrinde bu hakkın cayma hakkı olduğu belirtilmektedir¹⁰⁹. BKBSY m. 11'e göre kredi kullanan, mevcut poliçenin veya katılım sertifikasının başlangıç tarihinden itibaren bir ay içinde uyumlu başka bir sigorta poliçesini, kredi kuruluşuna ibraz ederse mevcut sigorta iptal edilir ve ödenen primler iade edilir. Tüketicieye kredi veren kuruluşun aracı olduğu sigorta sözleşmesini yaptıktan sonra kendisi için daha avantajlı olan başka bir sigortayı temin ederek mevcut sigortayı sonlandırma hakkı verilmiştir¹¹⁰. Bir aylık süre "*poliçenin başlangıç tarihinden itibaren*" şeklinde belirtilmiştir. Belirtilen tarihten, poliçenin tüketiciye verildiği tarih anlaşılmalıdır¹¹¹. Mevcut hüküm, kredi alana SK m. 32/5 ve TKHK m. 29 ile tanınan sigorta şirketini bizzat seçme hakkının uzantısı niteliğindedir¹¹². Düzenleme birçok açıdan eleştirilmektedir. Fesih veya cayma hakları ancak kanun ile tanınabilir iken TTK ve SK'da düzenlenmeyen bu hükmün yönetmelik ile düzenlenmesi yerinde değildir¹¹³.

E. Fesih Hakkı Bakımından

SSBY m. 7 "*Sigorta sözleşmesinin kurulması ve devamı sırasında; bilgilendirme yükümlülüğü gereği gibi yerine getirilmemiş veya sigortacı hakkında yanıltıcı bilgi verilmiş veya Bilgilendirme Metninde yer alan bilgiler gerçeğe aykırı şekilde düzenlenmiş ve bu hâllerden herhangi biri sigorta ettirenin kararına etkili olmuş ise sigorta ettiren sigorta sözleşmesini feshedebileceği gibi, varsa uğradığı zararın tazminini de talep*

¹⁰⁹ Atamer (n 12) 183; Süzel (n 17) 119.

¹¹⁰ Bu hakkın kredi verenle bağlantılı olan sigorta şirketinden yaptırılan tüketici kredileri ile sınırlı olarak kabul edilmesi gerektiği yönünde bkz. Küçük (n 11) 256. Sigorta sözleşmelerinde zaten var olan cayma hakkının tekrar düzenlenmesinin eleştirisi için bkz. Ünan (n 22) 80.

¹¹¹ Süzel (n 17) 122.

¹¹² Süzel (n 17) 118. Aksine düzenleme ile, kredi alana tanınan sigorta şirketi seçme özgürlüğünün çiğnendiği ve kendisine kredi veren tarafından sigorta şirketinin dayatıldığı duruma ilişkin bir düzenleme olduğu yönünde bkz. Ünan (n 22) 80.

¹¹³ Süzel (n 17) 125–126; Ünan (n 22) 80. <https://sigortacigazetesi.com.tr/kredi-baglantili-sigortalarda-cayma-fesih-ve-ayrilma-1/> (Erişim Tarihi: 10.03.2025). Yapılan ikinci sigorta için çifte sigorta yasağının söz konusu olabileceği ve ikinci sigortanın geçersiz olabileceği yönünde bkz. Ünan (n 22) 80.

edebilir.” Hüküm başlığında bilgilendirme yükümlülüğünün gereği gibi yerine getirilmediği ifadesi kullanılmıştır. Ancak bu hüküm daha geniş bir ifade ile bilgilendirme yükümlülüğünün hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesine ilişkin olarak anlaşılmalıdır¹¹⁴. Bilgilendirme yükümlülüğünün hiç veya gereği gibi ifa edilmediğini, gereği gibi bilgilendirilseydi sözleşmeyi hiç veya bu şartlarla yapmayacağını, bunun sonucunda zarara uğradığını, ihlâl ile zarar arasındaki illiyet bağıını sigorta ettiren ispat etmelidir. Sigortacı, buna karşılık bilgilendirme yükümlülüğünün gereği gibi ifa edildiğini ispat yükü altındadır. SK m. 11/3’te sigorta sözleşmelerinin kurulması ve devamı sırasında bilgilendirme yükümlülüğüne ilişkin esasların yönetmelik ile düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte doktrinde yönetmelik ile sorumluluk ve fesih hakkı düzenlemesi yapılması eleştirilmektedir¹¹⁵. SK m. 11/3’e göre *“bilgilendirmeye ilişkin hususlar...”* ibaresi SSBY düzenlemesindeki bilgilendirme yükümlülüğünün ihlaline bağlanan hukuki sonuçları da içermektedir ve ihlal durumunda yönetmelik düzenlemesinin de uygulanacağı kabul edilmelidir¹¹⁶.

F. İtiraz Hakkı Bakımından

Sigorta sözleşmesinin kurulmasından önce gerekli aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesine ilişkin, TTK m. 1423/2’de itiraz hakkı getirilmiştir. Hükme göre sigortacı gerekli aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmemiş ise sigorta ettiren, on dört gün içinde itiraz edebilir. Etmemesi durumunda sözleşme poliçede yazılı şartlarla yapılmış sayılır. Aydınlatma yükümlülüğünün yapıldığının ispatı sigortacıya aittir. Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi ifadesinin geniş anlaşılması gereklidir¹¹⁷. Aydınlatma yükümlülüğünün hiç veya gereği gibi yapılmaması yahut zamanında yapılmaması hâlleri bu kapsamdadır¹¹⁸.

¹¹⁴ Yazıcıoğlu (n 64) 409.

¹¹⁵ Yazıcıoğlu (n 64) 409; Ünan (n 16) 238.

¹¹⁶ Aynı yönde bkz. Yazıcıoğlu (n 64) 409 dp. 23.

¹¹⁷ Özdamar (n 70) 280–288.

¹¹⁸ Yetiş Şamlı (n 65) 2991; Dolar (n 18) 188–189; Eksik veya yanlış bilgilendirmenin süre sınırlamasına tabi olmadığı yönünde bkz. Aslan (n 64) 350.

Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi durumunda on dört gün içinde itiraz edilmemesi hâlinde sözleşme mevcut hükümlere göre geçerli sayılacaktır. Hükümde itirazın nasıl yapılacağı ve nedenlerinden söz edilmemiştir¹¹⁹. On dört günlük sürenin başlangıcı da belirsizdir¹²⁰. Bu hüküm sigorta hukukuna ilişkin genel bir düzenlemedir. Hükümde itiraz kavramının kullanılması doktrinde eleştirilmiş¹²¹ ve itirazdan ne anlaşılması gerektiğine ilişkin birçok görüş ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre hükmün mefhumu muhalifine göre bu süre içerisinde itiraz edilmesi hâlinde sözleşmenin geçmişe etkili olarak sona erdirilmesi hakkı verilmektedir. Kanun'da belirtilen "itiraz" ifadesini sözleşmenin hüküm ve sonuçlarını ortadan kaldırmaya yönelik bir beyan olarak ifade etmek mümkündür¹²². Türk hukukuna göre itiraz, kurulmuş bir sözleşme için yapılabilir. Yok hükmünde olan bir sözleşmeye itirazdan söz edilemeyeceği için burada kurulmuş bir sözleşme söz konusudur¹²³. Bir diğer görüşe göre, itiraz edilmesi hâlinde sözleşmenin tüm sonuçları ile ortadan kalkması söz konusu olduğuna göre hükümde "itiraz" olarak nitelendirilen kavramın "cayma" olarak değerlendirilmesinden söz edilebilir¹²⁴. Bir başka görüşe göre, itirazın geçmişe etkili olup tüm sonuçları ile ortadan kalkmasındansa ileriye etkili fesih olarak değerlendirilmesi sigorta ettirenin daha lehine sonuçlar doğuracaktır. Sigorta ettirenin itiraz hakkını kullanarak sözleşmeyi feshetmek veya poliçedeki bazı

¹¹⁹ Gönen Eriş, *Türk Ticaret Kanun Hükümlerine Göre Sigorta Hukuku* (2nd edn, Seçkin Yayınevi 2022) 305–306.

¹²⁰ Doktrinde on dört günlük sürenin poliçenin sigorta ettirene tesliminden itibaren başlaması gerektiği yönünde bkz. Yazıcıoğlu (n 64) 412; Taşkın (n 25) 190; İrem Aral Erdeklioğlu, '6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Sigortacılık Mevzuatı Uyarınca Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğü' (2012) 18 Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 383, 398; Dolar (n 18) 218. Sözleşmenin kurulmasından itibaren başlaması gerektiği yönünde bkz. Zehra Şeker Ögüz and Aslıhan Sevinç Kuyucu, *Yeni Türk Ticaret Kanununda Sigorta Hukuku* (Filiz Kitabevi 2011) 24; Özdamar (n 70) 364; Aslan (n 64) 350. Türk Borçlar Kanunu'nun 39. maddesinde düzenlenen iptal hakkının temel prensipleri göz önünde bulundurulduğunda, Türk Ticaret Kanunu'nun 1423/2 maddesindeki on dört günlük itiraz süresinin, sigorta ettirenin bilgilendirme yükümlülüğünün ihlâl edildiğini öğrendiği tarihten itibaren başlaması gerektiği hakkında bkz. Yetiş Şamlı (n 65) 2996; Sami Aksoy, 'Yargıtay Kararları Işığında Sigorta Hukukunda Güncel Meseleler' [2022] Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 297, 320. Sürenin sigorta ettireni yeterince korumadığı aksine sigortacıyı koruduğu yönünde bkz. Mehmet Özdamar, '6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Bağlamında Sözleşme Öncesi Aydınlatma Yükümlülüğünün İhlâl Eden Sigortacıya Uygulanacak Yaptırım Sorunu' (2013) LXXI İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Armağan 347, 356.

¹²¹ İfadenin eleştirisi için bkz. Ünan (n 16) 240–241; Yazıcıoğlu (n 64) 410; Yetiş Şamlı (n 65) 2993.

¹²² Taşkın (n 25) 187 dp. 63.

¹²³ Taşkın (n 25) 187.

¹²⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. Taşkın (n 25) 187 dp. 63.

şartları değiştirerek sözleşmeye devam etmek şeklinde tercih hakkını kullanması mümkündür¹²⁵. Bir görüşe göre, TTK m. 1423 hükmü TBK m. 39 anlamında iptal hakkıyla aynı niteliktedir. Buna göre on dört gün içinde itiraz edilinceye kadar askıda geçerlidir¹²⁶. Doktrinde bizim de katıldığımız görüşe göre, sigorta ettirenin itiraz hakkının sonuçları itirazın içeriğine göre değerlendirilmelidir¹²⁷. Sigorta ettiren sigortanın geçerliliğine itiraz ediyorsa bu durumda itirazın fesih veya cayma olarak değerlendirilmesi mümkündür. Ayrıca SSBY m. 7 uyarınca uğradığı zararların giderilmesini talep edebilir. Ancak sigorta ettiren bilgilendirilmediği bir veya birkaç sözleşme şartına itiraz ediyorsa, taraflar bu şartların değiştirilmesi yoluna gidebilir. TKHK m. 4/1 hükmünün de basit bilgilendirme eksiklikleri için benzer bir yol düzenlediği görülmektedir. Aksi hâlde sigorta ettirenin SSBY uyarınca sözleşmeyi feshederek zararlarının giderilmesini istemesi mümkün olabilir. Kanaatimizce sigorta himaye yükümlülüğü ediminin ifasının başlaması durumunda fesih, başlamaması durumunda cayma hakkı kullanılabilir. Bunun yanı sıra sigorta ettiren bazı sözleşme şartlarına itiraz ediyor olabilir. Bu durumda şartların değiştirilmesi yoluna gidilebilir. Aksi durumda sigorta ettiren sözleşmeyi feshedebilir ve zararının tazminini isteyebilir.

Süresi içinde itiraz edilmemesi hâlinde gerekli aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi, haksız şart bağlamında da değerlendirilebilir. Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi durumunda, tüketici ile müzakere edilmeme şartı gerçekleşmiş olacaktır¹²⁸. Haksız şartın belirtilen koşullarını taşıması hâlinde (sözleşme zorunlu içeriğine dâhil olan bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi, bu şartların yasal düzenlemelerden sapması ve tüketici aleyhine hükümler içermesi vb.)¹²⁹,

¹²⁵ Özdamar (n 70) 365. Aynı yönde bkz. Aydın (n 64) 54. İtirazı cayma hakkı olarak nitelendirmek işlevsiz hâle gelmesine neden olmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Taşkın (n 25) 187; Yetiş Şamlı (n 65) 2996.

¹²⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. Yetiş Şamlı (n 65) 2994 vd. İptal edilebilirlik durumunda sözleşmenin askıda geçerli olduğuna ilişkin bkz. Eren (n 75) 397, 472 vd.; Farklı görüş için bkz. M Kemal Oğuzman and Turgut Öz, *Borçlar Hukuku, Genel Hükümler*, vol 2 (6098 Sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre Güncellenip, Genişletilmiş 14. Baskı, Vedat Kitapçılık 2018) 120.

¹²⁷ Taşkın (n 25) 188; Yazıcıoğlu (n 64) 412 vd.

¹²⁸ Demirkol (n 100) 64; Aydın (n 95) 114.

¹²⁹ Ayrıntılı bilgi için Başlık “IV. B. Haksız Şart Bakımından” kısmı son paragrafa bakınız. Bahsedilen bilgilendirme eksikliği basit nitelikte ve düzeltilebilecek mahiyette ise eksikliğin TKHK m. 4/1 uyarınca düzenleyen tarafından giderilmesi mümkündür. Baysal (n 87) 298.

sigorta ettiren on dört günlük süreyi kaçırrsa dahi TKHK m. 5/2'ye göre haksız şart nedeniyle sigortanın kesin hükümsüzlüğünü ileri sürebilecektir¹³⁰. Burada özellikle ticari bir kredi için TTK m. 1423'e göre itiraz etmeyen tacirin bu şartlarla sözleşmeyi kabul etmesinden söz edilebilir. Ancak kanaatimizce tüketici kredileri söz konusu olduğunda haksız şart değerlendirmesi de yapmak gerekir.

SONUÇ

Tüketicinin korunması adına TKHK m. 29 düzenlemesi büyük öneme sahiptir. Kredi verenlerin kredi ile bağlantılı olarak sigorta teminatını zorunlu tutmaları engellenmiş ve kredi ile bağlantılı sigorta yapılabilmesi tüketicinin tercihinine bırakılmıştır. Bağlantılı sigorta için tüketici ya açık talepte bulunmalı ya da kredi verenin sigortalı ve sigortasız kredi teklifinden sigortalı olanı seçmelidir. TKHK m. 29 kapsamında, kredi bağlantılı sigorta yapılabilmesi için tüketicinin açık ve kalıcı veri saklayıcısı yoluyla talepte bulunması zorunlu hâle getirilmiş, böylece sözleşmenin tüketiciyle müzakere edilmeden kurulmasının önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Buna aykırı olarak yapılmış kredi bağlantılı sigorta sözleşmeleri kesin hükümsüzdür.

Uygulamaya bakıldığında TKHK m. 29 hükmü, tam olarak yeterli korumayı sağlayamamaktadır. Kredi verenlerin tüketiciye matbu belgeler imzalatması ya da el yazısıyla belirli ifadeleri yazdırması, her ne kadar şeklen uygun görünse de tüketicinin gerçekten özgür iradesiyle hareket ettiğini garanti etmemektedir. Uygulamada tüketicilerin yeterince bilgilendirilmeden ve fiilen müzakere edilmeden sigorta sözleşmelerine taraf olmaları hâlâ mümkün olabilmektedir. Tüketicinin açık beyanının yer aldığı belgenin ne zaman oluşturulduğu, tüketiciye bunu anlamak ve değerlendirmek için zaman verilip verilmediği genellikle belirsizdir. Kanaatimizce bu durumların bir kısmı için haksız şart değerlendirmesinin de yapılabilmesi gerekir. Ancak tüketicilerin korunması adına TKHK m. 29 düzenlemesi ile kredi alanın açık ve kalıcı veri saklayıcısı yoluyla talebi bulunduğu için, sözleşmenin müzakere edilmediğinin ve haksız şart

¹³⁰ Yargıtay'ın aydınlatma yükümlülüğünün ihlali durumunda TTK m. 1423 hükmüne göre inceleme yaptığı TTK bağlamında haksız şart incelemesi yapmadığı görülmektedir. Bkz. Y. 17. HD. T. 06.05.2019 E. 2016/3364, K. 2019/5486 sayılı kararı; Y. 17. HD. T. 24.01.2017 E. 2016/14337, K. 2017/423 sayılı kararı (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 18.04.2025).

oluşturduğunun iddia edilmesi de güçleşmektedir. Tüm bunların önüne geçilebilmesi için TKHK m. 29 hükmü daha güçlü ve caydırıcı bir yaptırımla desteklenmelidir.

Kredi ve kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmesine ilişkin TKHK hükümlerinin yanı sıra başka düzenlemelerde mevcuttur. Bu noktada kredi sözleşmesinin tarafının tüketici olup olmadığı, sigortanın kredi veren kuruluş tarafından sunulup sunulmadığı, kredi veren kuruluşun sigorta şirketinin acentesi olup olmadığı gibi hususlar göz önüne alınarak uygulanacak düzenlemeler tespit edilmelidir. Tüketicinin taraf olduğu sigorta sözleşmelerine uygulanacak temel kanun TKHK'dır. Bunun yanı sıra aynı durum için uygulanabilecek birden çok düzenleme var ise tüketici lehine olan hüküm uygulama alanı bulacaktır.

Çeşitli hükümlerde sigorta sözleşmesinden cayma hakkı düzenlenmiştir. Somut olaya hangisinin uygulanacağı noktasında tüketici lehine olan hükmün tespiti önem arz etmektedir. Bazı hükümlerde bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi durumunda cayma hakkı için üst süre tanınmakta (TTK m. 1489), bazı hükümlerde ise cayma hakkı süresi diğer hükümlere göre daha kısa (TKHK m. 49/5) olabilmektedir. Bu nedenle hükümler incelenerek tüketici lehine olan mevzuat hükümleri uygulanmalıdır. Tüm belirtilen hükümlerin yanı sıra bazı yönetmeliklerde (BKBSY m. 11) ikinci bir sigorta sözleşmesi yapma hakkı tanınarak dolaylı olarak cayma hakkının düzenlendiği görülmektedir. Bu şekilde kanunda yapılmayan düzenlemenin yönetmelikte yer alması normlar hiyerarşisine aykırıdır.

Tüketicinin TKHK m. 29'a uygun olarak açık talebi ile veya sigortalı teklifi seçmesi ile yapılmış olan kredi bağlantılı sigorta sözleşmesinin geçerliliği için değerlendirilmesi gereken bir diğer husus bilgilendirme yükümlülüğüdür. Bilgilendirme yükümlülüğünün tam ve gereği gibi yerine getirilip getirilmediğinin incelenmesi gerekir. Yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde TTK m. 1423/2'ye göre on dört gün içinde itiraz etme, SSBY m. 7'ye göre sözleşmenin feshi ve zararların tazmini yolları özel olarak düzenleme altına alınmıştır. Anılan hükümlerden özellikle TTK m. 1423 hükmü sigorta hukukunun sorunlu maddesi olarak doktrinde çokça tartışılmıştır. Kanaatimizce TTK m. 1423/2 ile tanınan itiraz hakkı sigorta himaye yükümlülüğünün ifasına başlanmışsa fesih, başlanmamışsa cayma hakkı olarak anlaşılabilir. Bunun yanı sıra sigorta ettiren, bazı

sözleşme şartlarına itiraz edebilir ve bunların değiştirilmesini talep edebilir; aksi takdirde sözleşmeyi feshedip zararının tazminini isteyebilir.

TTK m. 1423/2 kapsamında sigorta ettirene tanınan on dört günlük itiraz süresi geçse bile, kanaatimizce krediyle bağlantılı sigorta sözleşmelerinde, sözleşmenin zorunlu içeriğine dâhil bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi, haksız şart değerlendirmesine neden olabilir. Sadece bilgilendirme formunun sunulması, müzakere şartının gerçekleştiği anlamına gelmez. Kredi ile bağlantılı sigorta sözleşmelerinde, bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi durumunda, belirtilen eksikliğin haksız şart oluşturup oluşturmadığı değerlendirilmelidir. Bu kapsamda, öncelikle bilgilendirme yükümlülüğüne aykırılık oluşturan hususların sözleşmenin zorunlu içeriğine ait olup olmadığı incelenmelidir. Ardından bilgilendirme formundaki hususların mevzuata uygunluğu ve tüketici aleyhine sonuç doğurup doğurmadığı dikkate alınmalıdır. Eğer bilgilendirme yükümlülüğünün ihlâli, haksız şartın unsurlarını taşıyorsa, bu sözleşme 6502 sayılı TKHK m. 5/2 uyarınca kesin hükümsüz sayılır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz O, ‘6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un Haksız Şartlarla İlgili Getirdiği Yenilikler’ (2015) 21 Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 805
- Akçaal M and Uyumaz A, ‘6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Hükümlerine (m.1-16) İlişkin Bir İnceleme’ (2013) 4 İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 241
- Akipek Ş, *Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi* (1999)
- , ‘Madde 29 Şerhi’ in Hakan Tokbaş and Tüzüner (eds), *Milli Şerh (National Commentary) 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi* (Aristo Hukuk Yayınevi 2016)
- Akipek Ş and Aydoğdu M, ‘Madde 5 Şerhi’ in Hakan Tokbaş and Tüzüner (eds), *Milli Şerh (National Commentary) 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi* (Aristo Hukuk Yayınevi 2016)
- Aksoy S, ‘6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Taşıma Hukukuna

- Müdahalesi' [2015] BATİDER 305
- , 'Yargıtay Kararları Işığında Sigorta Hukukunda Güncel Meseleler' [2022] Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 297
- Aral Erdeklioğlu İ, '6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Sigortacılık Mevzuatı Uyarınca Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğü' (2012) 18 Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 383
- Arkan S, 'Tüketici Kredisi ve Uygulaması' (1989) XV BATİDER 19
- Aslan A, 'Sigortacının Bilgilendirme ve Aydınlatma Yükümlülüğü' [2022] Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi 338
- Atamer YM, *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılması Sorunu Çerçevesinde Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi* (Beta Yayıncılık 2001)
- , *Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinde Tüketicinin Korunması* (On İki Levha Yayıncılık 2016)
- Aydın S, *Sigorta Ettirenin Sözleşme Öncesi Beyan Yükümlülüğünün İhlali ve İhlal Halinde Sigortacının Hakları* (Seçkin Yayınevi 2018)
- Aydın S, 'Tüketici Hukukunda Bağlı Kredi Sözleşmeleri' (Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı 2024)
- Aydoğdu M, 'Konut Finansmanı Sistemi ve Sözleşmelerinin Tüketici Hukukuna Etkileri' (2007) 9 Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 553
- Aydoğdu M and Kahveci N, *Tüketici Hukuku Dersleri* (Adalet Yayınevi 2021)
- Baysal B, 'Tüketici Kredisi (TKHK m. 22-31)' in Murat İncoğlu (ed), *Yeni Tüketici Hukuku Konferansı* (XII Levha Yayıncılık 2015)
- Bilgin Yüce M, 'Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Tüketici Kredileri' (2016) 12 Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 264
- Çabri S, *Konut Finansmanı Sözleşmeleri* (On İki Levha Yayıncılık 2010)

——, *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi* (2. Baskı, Adalet Yayınevi 2021)

Ceylan E, ‘Tüketici 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Tüketici Kredisi ve Kredi Kartı Sözleşmelerindeki Kişisel Teminatlarla İlgili Değerlendirmeler’ [2021] Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi 93

Civan SC, ‘Sigorta Sözleşmelerinde Sigorta Şirketinin Bilgilendirme Yükümlülüğü’ (2020) 94 İstanbul Barosu Dergisi 64

Demirkol EM, ‘Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Sigorta Sözleşmelerine Etkisi’ (Yüksek Lisans, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı 2020)

Dolar NF, *Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğü (TTK m. 1423)* (Seçkin Yayınevi 2023)

Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (28. Baskı, Legem Yayınevi 2023)

Eriş G, *Türk Ticaret Kanun Hükümlerine Göre Sigorta Hukuku* (2nd edn, Seçkin Yayınevi 2022)

Gülerce AF, ‘Banka Kredilerinde Tüketicilerden Tahsil Edilen Ücret ve Masrafların Tüketici Hukuku ve Sözleşme Özgürlüğü Bakımından Değerlendirilmesi’ (2015) 6 İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 87

Gümüş MA, *6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, vol I (Vedat Kitapçılık 2014)

Günay B, *Sigorta Hukuku* (Seçkin Yayınevi 2023)

Kaban İ, Karaca SS and Gül M, ‘Bireysel Müşteriler ve Bankalar Arasındaki İlişkilerde Yeni Dönem: Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği Üzerine Bir Değerlendirme’ (2016) 14 Journal of Management and Economics Research 227

Kabukçuoğlu Özer D, *Mukayeseli Hukukta ve Uygulamada Hayat Sigortası* (2014)

Kaşak FE, *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık* (2nd edn, On İki Levha Yayıncılık 2021)

Keleş A, ‘Tüketici Sözleşmelerinde Teminat’ (Yüksek Lisans, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı 2015)

- Kender R, *Türkiye’de Hususi Sigorta Hukuku* (14th edn, On İki Levha Yayıncılık 2014)
- Kitiz Eker EA, *Tüketici Kredisi Sözleşmelerinin Kuruluşu ve Geçerlilik Şartları* (Yetkin Yayıncılık 2020)
- Küçük D, ‘Tüketiciye Yönelik Haksız Uygulamaların Önlenmesi İçin Bireysel Kredilerle Bağlantılı Sigortalar Uygulama Esasları Yönetmeliği’yle Getirilen Düzenlemelerin Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi’ (2023) 9 Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 243
- Oğuzman MK and Öz T, *Borçlar Hukuku, Genel Hükümler*, vol 2 (6098 Sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu’na Göre Güncellenip, Genişletilmiş 14. Baskı, Vedat Kitapçılık 2018)
- Özdamar M, *Sigortacının Sözleşme Öncesi Aydınlatma Yükümlülüğü* (Yetkin Yayıncılık 2009)
- , ‘6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Bağlamında Sözleşme Öncesi Aydınlatma Yükümlülüğünü İhlâl Eden Sigortacıya Uygulanacak Yaptırım Sorunu’ (2013) LXXI İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu’na Armağan 347
- Özsunay E, *Türkiye’de Tüketici Kredileri, Tüketici Kredileri ve Batı Ülkelerindeki Uygulamaları (Panel)* (İstanbul Ticaret Odası Yayını 1992)
- Şeker Öğüz Z and Sevinç Kuyucu A, *Yeni Türk Ticaret Kanununda Sigorta Hukuku* (Filiz Kitabevi 2011)
- Süzel C, ‘Bireysel Kredilerle Bağlantılı Kurulan Sigorta Sözleşmeleri Mevzuatının Değerlendirilmesi’, *Sigorta Hukukunun Bazı Güncel Sorunları* (On İki Levha Yayıncılık 2017)
- Taşkın M, *Krediye Bağlı Hayat Sigortası Sözleşmesi* (On İki Levha Yayıncılık 2019)
- Topsoy F, ‘Başkasının Hayatı Üzerine Yapılan Sigorta Sözleşmelerinde Menfaat’ (2015) XXXI Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
- Ünan S, *Sigorta Tüketici Hukuku* (1st edn, On İki Levha Yayıncılık 2016)
- , *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap Sigorta Hukuku*, vol III (On İki Levha Yayıncılık

2017)

Yazıcıoğlu E, ‘Sigortacının Bilgilendirme (Aydınlatma) Yükümlülüğü’, *Sigorta Hukuku Sempozyumları* (XII Levha Yayıncılık 2018)

Yetiş Şamlı K, ‘Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğünü Düzenleyen TTK m. 1423 Hükmüne İlişkin Bazı Değerlendirmeler’ (2016) 22 Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cevdet Yavuz’a Armağan III 2977

Yıldırım A, ‘Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağının Bazı Maddelerine İlişkin Değerlendirmeler’ (2013) 17 Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1015

Zevkliler A and Özel Ç, *Tüketicinin Korunması Hukuku* (Seçkin Yayınevi 2016)